

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PREVENCE XENOFOBNIÍCH PROJEVŮ NA
STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH**

Autor práce: Zuzana Gasseldorferová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: Mgr. Zuzana Kocíková, MBA, LL.M.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2025

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Zuzana Gasseldorferová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Prezenční

Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Prevence xenofobních projevů na středních školách

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Prevention of Xenophobic Expression in Secondary School

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

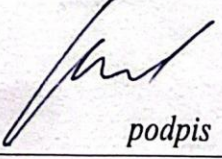
Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů): Mgr. Zuzana Kocíková, MBA

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): Duben 2024

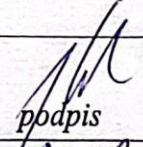
Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem práce bude prozkoumat výskyt xenofobních projevů mezi studenty střední školy, vymezit rámec xenofobie z trestněprávního hlediska.

Vedlejším cílem bude navrhnout komplexní strategie prevence a intervence díky zjištění pomocí dotazníkového šetření.

Student: Zuzana Gasseldorferová	23.5. 2024 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Zuzana Kocíková, MBA	23.5. 2024 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	25.5. 2024 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	27.5. 2024 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	27.5. 2024 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucí(mu) bakalářské práce Mgr. Zuzaně Kocíkové, MBA, LL.M za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

GASSELDORFEROVÁ, Z. *Prevence xenofobních projevů na středních školách: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025. 58 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Zuzana Kocíková, MBA, LL.M

Klíčová slova: xenofobie, rasismus, extremismus, střední škola, trestněprávní odpovědnost, prevence

Bakalářská práce se zaměřuje na problematiku výskytu xenofobních projevů na středních školách. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Hlavním cílem práce je prozkoumat výskyt xenofobních projevů mezi studenty střední školy, vymezit rámec xenofobie z trestněprávního hlediska a analyzovat, jak tento jev ovlivňuje školní prostředí. Vedlejším cílem je navrhnout komplexní strategie prevence a intervence na základě zjištění z dotazníkového šetření. Teoretická část práce se věnuje definici xenofobie, jejím projevům a právnímu rámci trestního práva. Praktická část zahrnuje dotazníkové šetření mezi studenty středních škol, které poskytlo cenné údaje o postojích studentů k xenofobním projevům. Na základě výsledků práce jsou navržena doporučení pro prevenci a intervenci, která by mohla přispět k omezení xenofobních projevů na školách.

ABSTRACT

GASSELDORFEROVÁ, Z. *Prevention of Xenophobic Expression in Secondary School: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2025. 58 pgs. Supervisor: Mgr. Zuzana Kocíková, MBA, LL.M

Keywords: xenophobia, racism, extremism, secondary school, criminal liability, prevention

The bachelor thesis focuses on the issue of the occurrence of xenophobic expressions in secondary schools. The thesis is divided into a theoretical and a practical part. The main objective of the thesis is to investigate the occurrence of xenophobic expressions among secondary school students, to define the framework of xenophobia from a criminal law perspective and to analyze how this phenomenon affects the school environment. The secondary objective is to propose a comprehensive prevention and intervention strategy based on the findings from the questionnaire survey. The theoretical part of the thesis is devoted to the definition of xenophobia, its manifestations and the legal framework of criminal law. The practical part includes a questionnaire survey among secondary school students, which provided valuable data on students' attitudes towards xenophobic expressions. Based on the results of the thesis, recommendations for prevention and intervention are proposed that could contribute to reducing xenophobic expressions in schools.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Pojem xenofobie.....	11
2.1 Související témata	12
2.1.1 Rasismus	12
2.1.2 Etnocentrismus a xenofobie	14
2.1.3 Extremismus.....	15
2.1.4 Nacionalismus.....	16
2.1.5 Fašismus.....	16
2.1.6 Nacismus.....	16
2.1.7 Antisemitismus a Holocaust.....	16
2.2 Etnická mobilizace.....	17
2.3 Migrace a uprchlictví	17
2.4 Národnostní menšiny	18
2.4.1 Vztahy Čechů k národnostním menšinám.....	18
2.5 Druhy pobytů v ČR a kategorie cizinců v ČR.....	21
2.6 Další formy xenofobie.....	23
3 Xenofobní skupiny	25
3.1 Český extremismus	25
3.2 Skinheads	25
3.3 Ku Klux Klan	26
3.4 Vlastenecká fronta.....	27
3.5 Národní odpor	27
3.6 Mladí národní demokraté	28
3.7 Národní fronta, Velká Británie (National Front).....	28
3.8 Zlatý úsvit, Řecko (Golden Dawn)	28
3.9 Slovenská pospolitost.....	29

3.10	Pegida.....	29
4	Sociální a společenský vliv na mladistvého.....	30
5	Druhy prevence	31
5.1	Pojem prevence	31
5.2	Program prevence xenofobie a rasismu	33
6	Legislativa xenofobie.....	35
6.1	Trestné činy z nenávisti.....	35
6.2	Ostatní zákony.....	36
7	Dotazníkové šetření.....	38
7.1	Charakteristika a metoda výzkumu.....	38
7.1.1	Struktura výzkumu.....	38
7.2	Charakteristika vybraného zařízení.....	38
7.3	Stanovení hypotéz	39
7.4	Výsledky dotazníkového šetření	39
7.5	Zhodnocení.....	46
7.6	Vyhodnocení hypotéz.....	47
7.7	Možná opatření pro zlepšení prevence.....	47
	Závěr	48
	Seznam použitých zdrojů	49
	Seznam zkratk	53
	Seznam grafů.....	54
	Seznam příloh.....	55
	Přílohy	56

Úvod

Xenofobie je významný společenský problém, který se mezi společnostmi vyskytuje již dlouhá léta. Ve školním prostředí může mít negativní dopad na vztahy mezi studenty, na jejich pocit bezpečí a celkovou atmosféru ve škole. Tento jev lze definovat různými způsoby, avšak jeho podstata zůstává nezměněná. Jde o negativní postoj k lidem, kteří jsou vnímáni jako odlišní, ať už skutečně, nebo jen domněle. Tento postoj bývá doprovázen nedůvěrou, strachem a pocitem ohrožení, který vychází z jejich existence nebo přítomnosti, a často vede k agresivnímu chování vůči nim.

Cílem této bakalářské práce je analyzovat výskyt xenofobních projevů mezi studenty střední školy a navrhnout vhodná preventivní opatření. Práce vychází z předpokladu, že xenofobie není vrozenou vlastností člověka, ale je výsledkem sociálních vlivů, výchovy a vzdělání.

Xenofobie a intolerance vůči menšinám jsou fenomény, které mohou hýbat vztahy ve společnosti. Je proto důležité se touto problematikou zabývat nejen na akademickém poli, ale i v rámci školní prevence.

Tato práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. V teoretické části budou vymezeny pojmy xenofobie, rasismus, nacionalismus nebo extremismus. Dále je věnována pozornost skupinám, které si prosazují xenofobii jako hlavní ideologii. Následuje rozebrání skutečnosti menšin na našem území a jejich situace v České republice. V posledních kapitolách bude věnována pozornost aspektům xenofobních projevů, zvláště pak začlenění této tematiky do českého právního řádu a prevenci.

Praktická část bude realizována prostřednictvím dotazníkového šetření mezi studenty střední školy. Hlavním cílem dotazníkového šetření bude zjistit postoje studentů ke xenofobii a míru jejího výskytu. Na základě výsledků pak budou formulována doporučení pro funkční prevenci a intervenci.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem této bakalářské práce bude detailně prozkoumat problematiku xenofobie a jak tento fenomén vnímají studenti na Střední škole informatiky a právních studií. Konkrétněji bude práce zaměřena na identifikaci míry výskytu xenofobních postojů mezi studenty, analýza faktorů, které ovlivňují šíření xenofobních postojů a návrh preventivních opatření, která mohou přispět omezení xenofobie ve školním zařízení.

Pro vypracování této bakalářské práce byly použity následující metody: studium odborné literatury a legislativních dokumentů a kvantitativní metoda prostřednictvím dotazníkového šetření.

Teoretická část se zaměřuje na definici základních pojmů souvisejících s xenofobií. Dále je věnována pozornost skupinám, které si prosazují xenofobii jako hlavní ideologii. Následuje rozebrání skutečnosti menšin na našem území a jejich situace v České republice. V posledních kapitolách bude věnována pozornost aspektům xenofobních projevů, zvláště pak začlenění této tematiky do českého právního řádu a prevenci.

Hlavním cílem praktické části bylo zjistit postoje studentů ke xenofobii a míru jejího výskytu, dále jak se studenti před takovou problematikou mají možnost chránit a jaké preventivní opatření navrhuji. Dotazník obsahoval jak otevřené, tak uzavřené otázky, které poskytly hlubší náhled do této problematiky. Výsledky dotazníkového šetření budou vyhodnocovány a následně budou použity s cílem navrhnout komplexní a funkční strategie prevence pro lepší přístup ke xenofobii.

2 Pojem xenofobie

Pojem xenofobie je často používán, avšak jen zřídka přesně definován. Obecně je chápán jako negativní postoj k jedincům vnímaným jako odlišní, ať už skutečně, nebo domněle. Tento postoj bývá provázen strachem, nedůvěrou a pocitem ohrožení, který pramení z jejich existence či přítomnosti, a může vést k agresivním reakcím. Samotný výraz pochází z latiny, kde *xenos* znamená cizinec a *phobos* označuje strach.¹

Xenofobie není vrozenou vlastností člověka, ale vzniká jako obranný mechanismus vůči skupinám, které se nějak liší od té vlastní. Přestože je xenofobie poměrně rozšířená, není jediným způsobem, jak lidé reagují na cizince. Po celém světě existuje také tradice pohostinnosti vůči nově příchozím. Tyto dvě tendence si vzájemně neodporují – zatímco jednotlivec z cizího prostředí obvykle není vnímán jako hrozba, skupina cizinců může být vnímána odlišně.²

Xenofobie je často uměle živena a podporována různými ideologiemi a propagandistickými akcemi, případně z nich přímo vyrůstá, pokud není sama jejich původcem.³

Xenofobie často doplňuje etnocentrismus, avšak není omezena pouze na etnické rozdíly. Může se projevovat i mezi skupinami, které sdílejí stejný původ, například mezi obyvateli sousedních vesnic. Historicky bylo toto chování běžné například na anglickém či ruském venkově. V Bosně se setkáváme nejen s etnickou xenofobií, ale také s napětím uvnitř jednoho etnika – například mezi venkovským a městským obyvatelstvem nebo mezi rodilými muslimskými Bosňany a muslimskými přistěhovalci ze Srbska.

Rasismus a xenofobie představují vážnou hrozbu nejen pro stabilitu evropské společnosti, ale také pro fungování ekonomiky. Evropské ekonomiky nevyužívají plný potenciál své rozmanité pracovní síly. Diskriminace je překážkou volnému pohybu osob a služeb, jelikož brání obětem diskriminace získat zaměstnání, bydlení a využívat služby, které potřebují.⁴

Protože je úroveň ochrany proti rasismu v jednotlivých členských státech různá, nebudou se jednotlivci, kteří by se mohli stát obětí rasové diskriminace, ochotni stěhovat do těch členských států, v nichž je úroveň této ochrany nedostatečná.

¹ TESAŘ, F. *Etnické konflikty: příčiny a možnosti řešení*. Praha: Portál, 2007. 69 s. ISBN 978-80-7367-097-9.

² TESAŘ, F. *Etnické konflikty: příčiny a možnosti řešení*. Praha: Portál, 2007. 70 s. ISBN 978-80-7367-097-9.

³ GEIST, B. *Sociologický slovník*. Victoria Publishing, 1992. 564 s. ISBN 80-85605-28-7.

⁴ SEMANCOVÁ, A. *Cože? Já, a rasista?* Multikulturní centrum Praha, 2002. 27 s. ISBN 80-238-8066-7.

Podílení se všech občanů na sociální, hospodářské a politické účasti je nedílnou součástí rozvoje Evropy. Xenofobie i rasismus mají za následek vylučování lidí ze společnosti a zároveň je toto vylučování posilňuje. Když se lidé v rozdělené společnosti cítí ohroženi nebo vyloučení, často začnou stejný postoj zastávat i vůči druhým.

2.1 Související témata

2.1.1 Rasismus

Rasa je antropologický pojem označující rozdíly mezi lidskými skupinami na základě dědičných znaků, jako jsou morfologické a anatomické rysy. Tradičně se lidstvo dělí do tří hlavních skupin: europoidní, mongoloidní a negroidní.⁵

Rasismus je ideologie navazující na xenofobii, která ji rozvíjí do širšího konceptu. Zakládá se na přesvědčení o nerovnosti lidských ras, jak z fyzického, tak duševního hlediska, a přisuzuje rasovým rozdílům zásadní vliv na vývoj historie a kultury. Tento pohled vede k rozdělení lidstva na takzvané vyšší a nižší, tedy méněcenné rasy.⁶

Rasismus nelze přesně definovat z právního hlediska, protože v terminologii žádných vnitrostátně platných právních předpisů není jasně vymezen. Rasismus se v podstatě projevuje ve dvou formách: lidové a ideologické. Obě mohou vést k větším organizovaným akcím. Lidová forma je často považována za naivní, ale to neznamená, že nemůže být nebezpečná. Spočívá v jednoduchém sociologickém mechanismu nazývaném stigmatizace: již samotná skutečnost, že někdo není považován za součást naší skupiny, znamená, že je označen a varovně vyčleněn, jako by měl schopnost znečistit náš svět.⁷

Rasismus zahrnuje představu o rasové nečistotě, což se historicky projevilo například během holokaustu nebo etnických čistkách na území bývalé Jugoslávie. Vnější projevy lidového rasismu mohou zahrnovat sklony přisuzovat příslušníkům jiných ras či etnik nejen odlišné, ale rovnou horší charakterové vlastnosti nebo osobní dispozice, stejně jako nechuť žít v jejich blízkosti.

⁵ ŠÍŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, 1998. 10 s. ISBN 80-7178-285-8.

⁶ TOLLAROVÁ, B., HRADEČNÁ, M., ŠPIKAROVÁ, A. A KOL. *Jsmé lidé jedné země, Program prevence xenofobie a rasismu*. Praha: Portál, 2013. 10 s. ISBN 978-80-262-0376-6.

⁷ ALAN, J. *Xenofobie a rasismus, úvodní poznámka sociologa*. In: ŠÍŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, 1998. 10 s. ISBN 80-7178-285-8.

Tato negativní vnímání mají zpětný efekt, kdy se lidé z jiných ras a etnik začnou cítit jako jiní, což vede ke změně v jejich chování.

Daleko nebezpečnější je však ideologická podoba rasismu. Ta není založena na náhodných případech či předsudcích, ale snaží se je racionalizovat a podložit logickými argumenty. Tato ideologie je vždy spojena s touhou po nadvládě a moci, což jí dává mocenský a často násilnický charakter. Jednotlivé incidenty jsou v tomto případě chápány jako důkazy o skupinové odlišnosti.

Její prostředky v protlačování této ideologie mohou být například i likvidační programy pro celé skupiny.

Kořeny evropského rasismu leží ve 14. a 15. století. Vývoj rasismu v Evropě byl hodně spojený s antisemitismem a vyústilo to do takového bodu, že v historii tyto dva pojmy často splývaly. Americké otrokářství je krásným příkladem rasismu. Zatímco v Evropě otroctví zaniklo již v raném středověku, v Novém světě přetrvávalo až do 19. století. I když americká občanská válka mezi Severem a Jihem vedla k zrušení otroctví, předsudky a zaujatost vůči černošské rase nezmizely. V severní Americe přetrvávala víra, že černoši nejsou rovni bílým, přičemž jižní státy tento postoj dokonce institucionalizovaly.⁸

Pokud bychom se měli zaměřit na analýzu rasismu, tak je nutné uvést, že k jeho vymezení a hodnocení již nepostačuje deskripce jednotlivých forem a projevů xenofobní nenávisti vůči příslušníkům jiné rasy nebo analýza přetrvávajících předsudků. Tento přístup chce jakoby zvenčí proniknout do podstaty jevu. To však vede k tomu, že rasismus je identifikován jen tehdy, pokud jeho slovník obsahuje slovo rasa. Současné nové modifikace rasismu a rasistického myšlení však ukazují, že tento přístup má omezenou gnozeologickou a explikační hodnotu. Kupříkladu stoupenci dnešní nové pravice již nemluví o rasách, ale o odlišné kultuře, etniku, stylu života a podobné.⁹

Produkty rasismu

V tomto kontextu rozlišujeme mezi rasovou diskriminací a rasovým násilím.

Rasová diskriminace je v sociologii a filozofii vnímána jako proces, při kterém dochází k odlišování a vnímání rozdílů mezi jednotlivci nebo skupinami. Tento proces má za následek konkrétní výsledky, přičemž speciálním případem je sociální

⁸CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. 53 s. ISBN 978-80-7367-098-6.

⁹MACHALOVÁ, T. *Lidská práva proti rasismu*. Brno: Doplněk, 2001. 85 s. ISBN 80-7239-099-6.

diferenciace, která popírá základní zásady rovnosti a stejného zacházení se všemi členy dané sociální skupiny. Diskriminace se zaměřuje na neoprávněné rozlišování jedinců nebo skupin na základě jejich příslušnosti k určité biologické nebo sociální kategorii, což vede k jejich znevýhodnění ve prospěch jiných. Tento jev zahrnuje různé formy nevhodného zacházení a často slouží jako nástroj sociální kontroly, jehož cílem je udržení sociální distance mezi různými sociálními kategoriemi nebo skupinami.¹⁰

Právní definice rasové diskriminace zahrnuje jakékoli rozlišování, vylučování, omezování nebo znevýhodňování na základě rasy, barvy pleti nebo národnostního či etnického původu, jehož cílem nebo následkem je zamezení nebo omezení uznání, využívání či vykonávání lidských práv a základních svobod na základě rovnosti v politické, hospodářské, sociální, kulturní nebo jiné oblasti veřejného života. Za rasovou diskriminaci se však nepovažují zvláštní opatření, která jsou přijata výhradně za účelem zajištění přiměřeného rozvoje určitých rasových nebo etnických skupin či jednotlivců, kteří potřebují takovou ochranu, jež by jim umožnila rovné užívání nebo výkon lidských práv a svobod. Tato opatření nesmí vést k vytvoření rozdílných práv pro různé rasové skupiny a musí být zrušena, jakmile budou dosaženy cíle, pro které byla přijata.¹¹

Rasové násilí je dalším pojmem spojeným s xenofobií. Tento termín označuje násilné chování motivované rasovými predsudky, kdy cílem útoku je příslušník rasově odlišné skupiny, aniž by šlo o individualizovanou oběť. V těchto případech je podstatné, že oběť není vnímána jako konkrétní osoba, ale spíše jako zástupce jiné rasy, což činí její identitu v podstatě zaměnitelnou. Do této kategorie násilí spadá široká škála agresivních činů, včetně zabití, ublížení na zdraví, způsobení velkých materiálních škod a použití různých forem fyzického násilí.¹²

2.1.2 Etnocentrismus a xenofobie

Etnocentrismus označuje tendenci hodnotit odlišné kultury, jejich zvyky, tradice a hodnoty z pohledu vlastní kultury, přičemž se preferuje a považuje za normu to, co je známé a běžné v dané společnosti. Lidé ve všech kulturách jsou často přesvědčeni, že právě jejich normy, zvyky a pravidla jsou ta jediná správná, platná a pravdivá. Tento postoj ale často vede k intoleranci vůči příslušníkům jiných kultur, protože bývají

¹⁰ ŠÍŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, 1998. 14 s. ISBN 80-7178-285-8.

¹¹ ČESKO. Mezinárodní úmluva OSN o odstranění všech forem rasové diskriminace, č. 95/1974 Sb. In: Sbírka zákonů, Česká republika. 1974, částka 95, s. [online]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1974-95>. [cit. 2024-18-12].

¹² ŠÍŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, 1998. 14 s. ISBN 80-7178-285-8.

hodnoceny dle měřítek, která jim nejsou vlastní, a tudíž jim zpravidla nevyhovují. Tento přístup k odlišným kulturám bývá zatížen hodnotovými soudy, což ústí do bodu, kdy nejen že jsou jiné kultury vnímány jako odlišné, ale i jako méněcenné v porovnání s vlastní kulturou. Z tohoto pohledu pak vlastní kultura funguje jako model nebo ideál, kterému by se ostatní kultury měly přizpůsobit. Jsou pak chápány jako odchylky od dokonalého stavu reprezentovaného vlastní kulturou, nebo dokonce jako podivné anomálie. Tato tendence je přítomná ve všech kulturách, a proto ji lze považovat za kulturní univerzálii, tedy za jev, který je vlastní všem kulturám na světě.¹³

Etnocentrismus lze také definovat jako vědomé nebo nevědomé přesvědčení, že vlastní kultura, komunita či rasa je nadřazená ostatním, což je často spojeno s tendencí neuvědomovat si předpojatost, která v tomto přesvědčení spočívá.

Vztah mezi xenofobií a etnocentrismem spočívá v tom, že xenofobie slouží jako základ pro diskriminaci cizinců, zatímco etnocentrismus poskytuje fundament pro masovou účast v politických hnutích, jako je nacionalismus, přičemž xenofobie často funguje jako jejich hnací síla. Vědci se většinou shodují, že etnocentrismus a nacionalismus mají tendenci růst v obdobích ohrožení nebo soutěže mezi skupinami.¹⁴

2.1.3 Extremismus

Pojem extremismus označuje vyhraněné ideologické postoje, které se vymykají ústavním a zákonným normám. Tyto postoje se vyznačují netolerancí a útočí proti základním demokratickým principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku. Extremistické názory mohou přerůst v činnosti, které mají, ať už bezprostředně, nebo v dlouhodobém horizontu, destruktivní dopad na současný demokratický politicko-ekonomický systém. Cílem těchto aktivit je nahradit demokratický systém nedemokratickým, například totalitním nebo autoritářským režimem, diktaturou nebo anarchií.¹⁵

¹³Člověk v tísní. *Jiný kraj, jiný mrav.* [online]. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/media/publications/1136/file/jiny-kraj-jiny-mrav.pdf>. [cit. 2024-18-12].

¹⁴TESAŘ, F. *Etnické konflikty: příčiny a možnosti řešení*. Praha: Portál, 2007. 71 s. ISBN 978-80-7367-097-9.

¹⁵CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. 11 s. ISBN 978-80-7367-098-6.

2.1.4 Nacionalismus

Pojem nacionalismus je politická ideologie, která klade důraz na důležitost příslušnosti k vlastnímu národu. Často je spojen s přesvědčením, že daný národ je výjimečný nebo nadřazený ostatním, což může vést k neúctě či odmítání jiných národů a kultur. Nejvíce se nacionalismus projevuje v politice, kde se jeho zastánci snaží vytvořit co nejlepší podmínky výhradně pro svůj národ, často na úkor ostatních.¹⁶

2.1.5 Fašismus

Pojem fašismus pochází od latinského slova fascis, což znamená svazek. Toto slovo původně označovalo symbol, který v starověkém Římě používali úředníci, známí jako liktoři, a liktorský svazek prutů s vetknutou sekerou se stal oficiálním symbolem fašismu. Fašismus se tedy vyznačuje netolerantními a neliberálními postoji. Pro jeho stoupence znamená svoboda úplné podřízení se totalitnímu způsobu vlády. Hlavním cílem fašismu bylo vytvoření nového typu člověka, tzv. fašistického muže, který by byl ochoten obětovat svůj život pro slávu národa a rasy, pokud by to bylo potřeba. Fašismus také podporuje rasismus, šovinismus a násilí.¹⁷

2.1.6 Nacismus

Nacismus je ideologie, která kombinuje antikomunismus, antiliberalismus a antidemokratismus. Dále zahrnuje nacionalismus, rasismus a antisemitismus, podporuje agresivní zahraniční politiku a vyzdvihuje vůdcovský princip. Nacisté věřili v pokrok prostřednictvím agrese a v nutnost rasového konfliktu na mezinárodní úrovni, jehož výsledkem mělo být zničení podřadných ras a vytvoření nového typu nadčlověka.¹⁸

2.1.7 Antisemitismus a Holocaust

Antisemitismus je specifickou formou rasismu, která se projevuje nenávistí vůči Židům, a to jak etnickým, tak i těm, kteří vyznávají židovské náboženství. Tato nenávist může mít různé podoby – od předsudků a osobní nevraživosti až po institucionalizovanou nenávist, jejímž nejtemnějším vrcholem byl nacistický holocaust.

¹⁶ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. 31 s. ISBN 978-80-7367-098-6.

¹⁷ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. 65 s. ISBN 978-80-7367-098-6.

¹⁸ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. 68 s. ISBN 978-80-7367-098-6.

Holocaust zahrnoval nejen vyhlazování Židů, ale i dalších skupin, jako byli Romové, homosexuálové, lidé s mentálním nebo fyzickým postižením a Svědci Jehovovi. Jeho cílem bylo jejich úplné vyhlazení z povrchu Země.¹⁹

2.2 Etnická mobilizace

Bez ohledu na komplikovanost vztahu mezi xenofobií a etnocentrismem mají oba pojmy velice důležitý význam pro etnické konflikty. Etnocentrismus souvisí s přeneseným vnímáním příbuzenství a xenofobie naopak s obranou prostoru. Tyto dva typy chování můžeme pozorovat v malých společenstvích, kdy díky projevům xenofobie si chrání určité území a díky etnocentrismu jsou tyto projevy věrohodné. V dnešní době už společnost nežije v malých skupinách, kde se všichni znají, ale spíše sdílí tyto xenofobní a etnocentrické postoje s lidmi, které neznají.

Thomas Hylland Eriksen, sociální antropolog, pokládá příbuzenství (kinship) a teritorialitu (territoriality) za univerzální základní prvky politické organizace. Etnocentrismus udržuje skupinu soudržnou, xenofobie brání pronikání vetřelců.²⁰

2.3 Migrace a uprchlictví

Problém xenofobie, intolerance a částečně i rasismu je úzce spojen s aktuálními otázkami migrace a postoji k uprchlíkům, kteří žádají o azyl v daném státě. Stát se těmito otázkami zabývá vytvářením legislativního rámce, který zahrnuje i přistoupení k mezinárodním dohodám. Tento rámec musí být dostatečně pevný, aby zamezil vstupu nežádoucích osob, ale zároveň dostatečně flexibilní, aby umožnil vstup těm, kteří azyl skutečně potřebují. Důležité je, aby i občané většinové společnosti byli připraveni na problém azylantů a svým chováním přispěli k jejich rychlejšímu začlenění do běžného života.²¹

Vyvrcholením legislativního úsilí v uvedeném období bylo vypracování a přijetí zákona č. 498/90 Sb., o uprchlících jako základního právního dokumentu k řešení právního postavení uprchlíků na území Československa, který byl ustanoven 16. 11. 1990.

¹⁹CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. 43 s. ISBN 978-80-7367-098-6.

²⁰TESAŘ, F. *Etnické konflikty: příčiny a možnosti řešení*. Praha: Portál, 2007. 71 s. ISBN 978-80-7367-097-9.

²¹ŠÍŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, 1998. 14 s. ISBN 80-7178-285-8.

2.4 Národnostní menšiny

Česká republika patří mezi země, kde národnostní menšiny tvoří 6 až 10 % obyvatelstva. Tyto menšiny zahrnují jak osoby, které jsou české většinové společnosti velmi podobné, například co se týče barvy pleti, jazyka a historie, tak i osoby, které mají odlišné tradice, kulturu a někdy i odlišný antropologický vzhled. Mezi tyto menšiny patří například početná skupina Romů, stejně jako přicházející Arabové, Afričané a Asiaté.

Pojem národnostní menšina je mnohoznačný a zahrnuje různé typy etnických společenství, jejichž definice se mohou výrazně lišit. Jedním z důvodů této různorodosti je fakt, že národnostní menšiny jako společenský jev vznikají za specifických okolností, často jako důsledek významných společensko-politických změn.

V politickém dokumentu Koncept přístupu vlády k otázkám národnostních menšin v České republice (1994) vláda ČR vymezuje pojem národnostní menšiny pro účely své národnostní politiky takto:

- a) Trvale žijí v ČR a jsou jejími občany,
- b) Sdílejí etnické, kulturní a jazykové znaky, které se liší od většiny obyvatel státu,
- c) Projevují společné přání být považovány za národnostní menšinu s cílem uchovat a rozvíjet svou vlastní identitu, kulturní tradice a mateřský jazyk,
- d) Mají dlouhodobý, pevný a trvalý vztah ke společenství, které žije na území ČR.²²

2.4.1 Vztahy Čechů k národnostním menšinám

Některé studie ukazují, že Češi nejvíce respektují Slováky a Poláky jako národnostní menšiny v České Republice. Jejich odpor, xenofobní chování a rasismus pak směřuje nejvíce proti Romům, Albáncům, Arabům, Rumunům, Vietnamcům a v dnešní době i Ukrajincům a Rusům.

²² ŠÍŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, 1998. 54 s. ISBN 80-7178-285-8.

Rusové

Dle výsledků sčítání lidu z roku 2021 se k ruské menšině přihlásilo 34 506 obyvatel České republiky.²³

Rusové, podobně jako Ukrajinci, tvoří v České republice imigrantskou skupinu, která se začala usazovat v českých zemích zejména od roku 1918, a to v několika vlnách. Tato migrace zahrnovala především inteligenci, která nacházela pracovní příležitosti ve větších městech, kde byly zakládány školy a vlastenecké kulturně-osvětové spolky. I když Rusové po roce 1989 začali projevovat snahu zakládat vlastní organizace, jako menšinová národnostní komunita se navenek vůči státu a majoritní společnosti výrazněji neprojevovali. To pravděpodobně souviselo s obavami z vyvolávání vzpomínek na sovětskou politickou propagandu a zvýhodňování Rusů za komunistického režimu.

Některé organizace ruské národnostní menšiny navazují na tradici meziválečných spolků, které v Československu představovaly ruskou kulturu. Kromě nich vznikly i další spolky, které založili ruští imigranti přicházející do České republiky po roce 1989.²⁴

Vietnamci

Dle výsledků sčítání lidu v roce 2021 se k vietnamské národnosti přihlásilo 38 723 obyvatel České republiky.²⁵

Tradice migrace z Vietnamu je tak silná, že se postupně Vietnamci a jejich potomci stanou nedílnou součástí společnosti České republiky. V mysli většiny dospělé české populace je obraz Vietnamu formován společnou historií, v níž socialistické Československo pomáhalo chudým lidem z dalekých zemí. Pro český národ byli Vietnamci v tomto období vnímáni jako bezejmenní a nerozlišitelní, jako ti, kteří byli vnímáni trochu z výšky, jako slabí a potřební, na které bylo nahlíženo s jistou nadřazeností.

²³Vláda České republiky. Ruská národnostní menšina. [online]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/ruska-narodnostni-mensina-16155/>. [cit. 2024-12-22].

²⁴ŠÍŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, 1998. 64 s. ISBN 80-7178-285-8.

²⁵Vláda České republiky. Vietnamská menšina. [online]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/vietnamska-mensina-108870/>. [cit. 2025-10-02].

Vietnamská národnostní menšina v České republice představuje trvalou a významnou součást společnosti, nikoliv jen dočasný fenomén. Její historický vznik lze srovnat se vznikem českých komunit v USA, Argentině a zejména ve Vídni. Stejně jako Vietnamci do České republiky, i Češi v minulosti migrovali do těchto zemí primárně za pracovními příležitostmi.²⁶

Romové

Podle výsledků sčítání lidu z roku 2021 se k romské národnosti přihlásilo 21 691 obyvatel České republiky.²⁷

Je samozřejmé, že uvedená statistika o počtu Romů v České republice neodpovídá reálné situaci, protože většina Romů skutečně nevyplňuje kolonku národnosti při sčítání lidu. Historické důvody, jako je strach z diskriminace nebo stigmatizace, mohou hrát roli v tom, že se mnozí Romové rozhodnou neuvedení své národnosti. Tento jev má hluboké kořeny v historické marginalizaci a vnímání Romů jako "jiných", což vede k obavám o ochranu soukromí a bezpečnosti.

Je pravda, že Romové žijí na území České republiky už po staletí, ale jejich životní styl, kultura a tradice zůstávají pro většinovou společnost většinou neznámé. To vytváří prostor pro stereotypy a předsudky. Romové jsou často vnímáni jako homogenní skupina s negativními charakteristikami, což ztěžuje jejich integraci do většinové společnosti.

V rámci Evropské unie je otázka integrace Romů skutečně považována za důležitý problém, a Česká republika se potýká s výzvami v tomto směru. Evropská komise i Rada Evropy věnují tomuto tématu zvýšenou pozornost, a to jak na úrovni politiky, tak na úrovni praktické integrace romské menšiny. Rada vlády pro záležitosti romské menšiny a Oddělení národnostních menšin Úřadu vlády ČR se zaměřují na podporu romské komunity, avšak integrace stále zůstává složitým a dlouhodobým procesem, který si vyžaduje nejen legislativní změny, ale i změnu postojů ve společnosti.²⁸

²⁶TOLLAROVÁ, B., HRADEČNÁ, M., ŠPIKAROVÁ, A. A KOL. *Jsmě lidé jedné země, Program prevence xenofobie a rasismu*. Praha: Portál, 2013. 10 s. ISBN 978-80-262-0376-6.

²⁷Vláda České republiky. Romská národnostní menšina. [online]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/romska-narodnostni-mensina-16149/>. [cit. 2025-13-02].

²⁸Vláda České republiky. Romská národnostní menšina. [online]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/romska-narodnostni-mensina-16149/>. [cit. 2025-13-02].

Ukrajinci

Dle výsledků sčítání lidu z roku 2021 se k ukrajinské národnosti přihlásilo 92 892 obyvatel České republiky.²⁹

Ukrajinská komunita skutečně patří k největším skupinám cizinců ze třetích zemí v České republice. Jak správně uvádíte, její historie sahá až do druhé poloviny 19. století, kdy první migranti přicházeli do českých zemí převážně za účelem studia nebo pracovních příležitostí. V období první světové války se pak počet Ukrajinců zvýšil, a to nejen kvůli pracovní migraci, ale i v důsledku uprchlictví a válečných zajatců.

V současnosti jsou Ukrajinci v České republice významnou komunitou, která je součástí pracovního trhu, zejména v sektorech jako stavebnictví, výroba a služby. Mnozí Ukrajinci, kteří původně přišli za prací, se rozhodli zůstat, založit rodiny a usadit se zde dlouhodobě. Tato skutečnost se projevuje nejen v rostoucím počtu Ukrajinců žijících v ČR, ale také v integraci ukrajinské komunity do širší české společnosti.

Ukrajinci, stejně jako jiné menšiny, čelí různým výzvám, jako je adaptace na nový jazyk, kultura a zvyky, ale také otázkám spojeným s právním postavením a možnostmi integrace. Vzhledem k politickému a ekonomickému vývoji na Ukrajině, včetně konfliktu na východě země, se počet ukrajinských migrantů může i nadále zvyšovat, což bude mít i dopad na další rozvoj vztahů mezi ukrajinskou komunitou a českou společností.

Důležitým krokem pro zajištění plynulé integrace Ukrajinců je podpora vzdělávacích a kulturních iniciativ, jazyková výuka a efektivní sociální integrace, což by pomohlo zlepšit vztahy mezi Ukrajinci a majoritní českou populací.³⁰

2.5 Druhy pobytů v ČR a kategorie cizinců v ČR

Pobyt cizinců na území České republiky je upraven několika různými právními předpisy, které cizince rozdělují do různých kategorií. Existuje několik typů pobytů cizinců v ČR, přičemž každý typ pobytu nese odlišná práva a povinnosti.

²⁹Vláda České republiky. Ukrajinská národnostní menšina. [online]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/ukrajinska-narodnostni-mensina-16159/>. [cit. 2025-13-02].

³⁰ Praha národnostní. Ukrajinská menšina. [online]. Dostupné z: <https://prahanarodnostni.eu/narodnostni-mensiny/jednotlive-narodnostni-mensiny/ukrajinska-mensina>. [cit. 2025-15-02].

Žadatelé o mezinárodní ochranu a průběh řízení o udělení mezinárodní ochrany

Žadatel je osoba, která požádala Českou republiku o ochranu, často z politických důvodů. Dříve se používal termín žadatel o azyl, protože to bylo uvedeno v zákoně, dnes je však azyl považován za jednu z forem mezinárodní ochrany. O udělení mezinárodní ochrany rozhoduje Ministerstvo vnitra České republiky. Žadatel nejprve podá písemnou žádost, ve které uvede důvody, proč o ochranu žádá, následně probíhá pohovor, při němž je přítomen tlumočník, který pomáhá žadateli podrobně vypsát důvody žádosti a předložit důkazy. Řízení končí buď udělením mezinárodní ochrany, neudělením mezinárodní ochrany, zamítnutím žádosti, nebo zastavením řízení bez věcného rozhodnutí.³¹

Azylanti a osoby používající doplňkovou ochranu

Azylanti jsou osoby, kterým Ministerstvo vnitra udělilo azyl, protože v jejich případě bylo prokázáno pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů.

Typy pobytu dle zákona o pobytu cizinců:

Typy pobytu dle zákona o pobytu cizinců:

1. Pobyt občana EU
2. Každý občan EU může na našem území pobývat i bez povolení po neomezeně dlouhou dobu. Pokud občan EU pobývá na území České republiky déle než 3 měsíce, může požádat o vydání potvrzení o povolení k přechodnému pobytu. Po pěti letech přechodného pobytu má občan EU právo požádat o povolení k trvalému pobytu na území České republiky.
3. Pobyt státního příslušníka třetí země
 - Státní příslušník třetí země může na území České republiky pobývat pouze na základě krátkodobého víza. Vydání tohoto víza se řídí Vízovým kodexem, který harmonizuje podmínky pro udělení víza pro státy Schengenu.

³¹ TOLLAROVÁ, B., HRADEČNÁ, M., ŠPIKAROVÁ, A. A KOL. *Jsmě lidé jedné země, Program prevence xenofobie a rasismu*. Praha: Portál, 2013. 49 s. ISBN 978-80-262-0376-6.

- Pokud je příslušník třetí země rodinným příslušníkem občana EU, má možnost podat žádost o povolení k přechodnému pobytu ministerstvu vnitra.
- Příslušníci třetích zemí mají také možnost získat dlouhodobé vízum na více než 90 dnů, případně povolení k dlouhodobému pobytu nebo povolení k trvalému pobytu.

4. Pobyt na základě povolení k dlouhodobému pobytu

- Cizinec, který pobývá v České republice na vízum přesahující 90 dní, může získat tento typ pobytu, pokud má v úmyslu zůstat v zemi více než šest měsíců a jeho důvod pobytu stále přetrvává.
- V případě, že se účel jeho pobytu během jeho pobytu změní, je povinen požádat o nové povolení k pobytu.

5. Trvalý pobyt

- Cizinec může získat trvalý pobyt, pokud získá právo pracovat bez nutnosti zvláštního povolení a stát se účastníkem veřejného zdravotního pojištění.
- Trvalý pobyt lze získat po pěti letech nepřetržitého pobytu na základě víza nad 90 dní a povolení k dlouhodobému pobytu.
- Mezi požadavky patří i prokázání znalosti českého jazyka prostřednictvím zkoušky a dostatečné finanční zajištění.

České státní občanství je upravováno zákone č. 186/2013 Sb., Zákon o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky).³²

2.6 Další formy xenofobie

Ve 21. století by se za jednu z forem xenofobie mohla dost možná pokládat i omezování práv a svobod skupin gayů, leseb a podobně. Tato skupina se nazývá LGBTQ. I přes to, že toto téma spadá spíše pod homofobii, v některých zemích se dosti prolíná s xenofobií.

Pro zemi jako je Rusko je tato situace dost často označována jako západní propaganda. Dominují tam tradiční nebo náboženské hodnoty a tudíž tyto skupiny lidí

³² TOLLAROVÁ, B., HRADEČNÁ, M., ŠPIKAROVÁ, A. A KOL. *Jsme lidé jedné země, Program prevence xenofobie a rasismu*. Praha: Portál, 2013. 50 s. ISBN 978-80-262-0376-6.

jsou označovány jako cizí prvek převzatý zvenčí, což dost úzce souvisí s definicí xenofobie.

V roce 2022 se ruští poslanci usnesli na zpřísnění zákazu propagace homosexuality, kdy dolní komora ruského parlamentu přijala v třetím čtení novelu, která zakazuje propagovat netradiční sexuální vztahy a šířit informace o sexuálních menšinách v médiích, na internetu, v reklamě a ve filmu.³³

Existují i země, které využívají anti-LGBTQ rétoriku, jako součást nacionalismu. Těmito zeměmi jsou například Maďarsko nebo Polsko. Jejich vláda si stojí za prohlášením, že práva této skupiny osob jsou nekompatibilní s jejich uznávanou kulturou.

V roce 2021 byl v Maďarsku zaveden zákon, který zakazuje šíření materiálů propagujících homosexualitu nebo změnu pohlaví mezi studenty a mladými lidmi do 18 let. Dle slov premiéra se jedná o zákon, který má chránit tradiční rodinu.³⁴

V Polsku mezi roky 2019 až 2021 byly zavedeny takzvané zóny bez LGBTQ ideologie. Konzervativci označují práva této skupiny osob za nepolský koncept vnucený Západem. Církev to v této zemi považuje za útok na křesťanské hodnoty.

Některé africké nebo asijské státy, jako jsou Uganda nebo Indonésie, považují tuto skupinu osob opět jako převzatou ze západu a nezapadá do jejich autentické kultury.

Uganda v roce 2023 schválila extrémně přísný zákon proti LGBTQ lidem, kdy nejhorším scénářem je trest smrti za opakované homosexuální činy.

Ačkoliv jsou homofobie a xenofobie odlišné pojmy, v těchto státech se prolínají, protože je zde tato skupina osob vykreslována jako cizí hrozba. Problematika vzniká 21. století, jelikož LGBTQ lidé v těchto kulturách vždy existovali, ale moderní svět na ně více ukazuje a politika je často využívá jako obětní beránky.

³³Aktuálně. *Rusko zpřísnuje omezení homosexuálů, zakáže informace o LGBT*. [online]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/rusko-zprisnuje-omezeni-homosexuálu-zakaze-informace-o-lgbt/r~4bd3f47a6bda11edba5b0cc47ab5f122/>. [cit. 2025-17-02].

³⁴ČTK. *Maďarsko: zákazy týkající se homosexuality jsou v rozporu s hodnotami EU*. [online]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/maďarsko-homosexualita-zakaz-evropska-unie-nesouhlas_2107071059_voj. [cit. 2025-20-02].

3 Xenofobní skupiny

3.1 Český extremismus

Xenofobie a extremismus spolu úzce souvisí. V České republice se extremismus nejvíce vyskytuje mezi studenty středních škol a odborných učilišť, stejně jako mezi radikálními skupinami, jako jsou komunisté, anarchisté, nacionalisté a skinheadi. Těmto skupinám je společný negativní postoj vůči společnosti, případně k určitým změnám nebo novinkám, které považují za nepřijatelné nebo jim nejsou vlastní.

Mezi těmito skupinami se často nacházejí také tzv. děti bez lásky, tedy děti, které nikdy nezažily dlouhodobou rodičovskou péči a lásku. Tyto děti se často uchylují k životním náhražkám nebo hledají útěchu v agresí, rasismu a nacionalismu, často spojenými s užíváním alkoholu, cigaret a drog.³⁵

Pro účely bezpečnostní služby Ministerstva vnitra, Policie ČR a Nejvyššího státního zastupitelství, pracovní definice extremismu zahrnuje i jevy jako xenofobie, antisemitismus, různé formy fundamentalismu, stejně jako problémy spojené s prostitucí, pornografií, krajním nacionalismem a sektářstvím, a to jak v náboženské, tak politické podobě.³⁶

3.2 Skinheads

Toto hnutí vzniklo na konci šedesátých let 20. století v Anglii jako subkultura mladých lidí, přičemž většinou šlo o nezaměstnané muže z dělnických vrstev. Předchůdci tohoto hnutí byli angličtí Mods a přistěhovalci z Jamajky známí jako Rude Boys. Hlavním rysem, k němuž se většina skinheadů stále hlásí, je jejich příslušnost k dělnické třídě.

Původní skinheads byli rekrutováni z obou komunit – černošské i bělošské dělnické třídy. Jejich hlavními protivníky byli přistěhovalci z Asie, především z Pákistánu. I když původní hnutí nebylo rasistické, zahrnovalo skinheadské kapely, které hrály reggae ve spolupráci s černošskými a jamajskými hudebníky. Nešlo tedy o politické hnutí, i když v něm byly přítomny prvky nacionalismu a specifického rasismu, zejména

³⁵ WOLF, J. *Lidské rasy a rasismus v dějinách a v současnosti, Člověk a jeho svět II*. Karolinum, 2000. s. 130. ISBN 80-246-0099-4.

³⁶ WOLF, J. *Lidské rasy a rasismus v dějinách a v současnosti, Člověk a jeho svět II*. Karolinum, 2000. 130 s. ISBN 80-246-0099-4.

vůči Pákistáncům. Byly zde však také prvky sociálního protestu a třídní sebeidentifikace, které spíše odkazovaly na levicovou orientaci.

Na druhou stranu, hnutí bylo od svého vzniku silně spojeno s násilím. Významná část jeho příznivců se angažovala v diváckém násilí a patřila k hooligans. Příslušnost k tvrdému jádru fotbalových fanoušků byla pro skinheady charakteristická. Hnutí také útočilo na hippies, přičemž důvodem byla jejich zženštilost, vysoká intelektuálnost, pacifismus a pozitivní vztah k drogám.

Skinheadi se postupem času začali rozdělovat do různých podskupin. První skupinou byli tradiční skinheadi, kteří se stále zaměřovali na dělnickou kulturu a hudbu. Rasističtí skinheadi byli dalším typem, kdy spadali a byli hodně ovlivňováni krajní pravicovou frakcí. Vyznávali xenofobii, rasismus a nacionalismus. Poslední byli antirasisté, kteří byli velkými odpůrci rasismu, často levicově nebo anarchisticky orientovaní.³⁷

Ne vždy je pravidlem, že jsou Skinheadi takovými fanatiky po celý svůj život. Existují i tací, kteří se nad svým chybováním zamysleli a dnes žijí normální poklidný život. Jeden z příkladů je Tim, který zmlátil muže s rozdílnou orientací a nechal jej umřít. Měl možnost tuto zkušenost přednést jedné třídě na střední škole. V závěru se vymanil z hnutí, našel si práci v Centru Simona Wiesenthala a vyprávěl o zločinech z nenávisti. Při jedné z přednášek si všiml muže, který tenkrát skoro přišel o život. Tim se za své chování zastyděl, muži se omluvil a dle všeho se z nich stali přátelé.³⁸

3.3 Ku Klux Klan

Organizace, která měla ve svém základu rasistické, xenofobní a extremistické prvky. Působila především ve Spojených státech amerických. Byla založena v roce 1865 po skončení americké občanské války. Klan je známý především díky své ideologii, kdy považovali bílou rasu za nadřazenou všem ostatním, odporem vůči Afroameričanům, imigrantům, Židům a jiným menšinám.

³⁷ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. 125 s. ISBN 978-80-7367-098-6.

³⁸ PICOULTOVÁ, J. *Velké maličkosti*. New York: Ballantine Books, 2016. 521 s. ISBN 978-80-249-3451-8.

Klan jako takový se s postupem času vyvíjel. První Ku Klux Klan působil mezi lety 1865 – 1871. Byl založen bývalými vojáky Konfederace v Tennessee. Používali násilí, zastrašování a lynčování. Jejich konec byl způsoben federální vládou.

Druhý Ku Klux Klan byl obnoven v roce 1915 v Georgii. Ve svém vrcholu měl až 4 miliony členů. Postupně však upadával, jelikož uvnitř docházelo k masivním konfliktům a korupci.

Třetí Ku Klux Klan byl oživen v 50. a 60. letech a trvá až do současnosti. Poslední varianta klanu je zodpovědná za řadu rasově motivovaných útoků, včetně vražd a bombových útoků.³⁹

3.4 Vlastenecká fronta

Vlastenecká fronta je považována za hlavní organizaci, která spojuje různá neonacistická uskupení. Vznikla z původních skinheadských struktur. Podle ministerstva vnitra její členové pravidelně participovali na veřejných akcích, často ve spolupráci s neaktivní skinheadskou fašistickou organizací Blood and Honour (Krev a čest), která je známá svými fyzickými útoky na odpůrce po celém světě.⁴⁰

3.5 Národní odpor

Tato organizace patří k nejagresivnějším skupinám ultrapravicového spektra. Byla založena v roce 1999 a její pobočky působí v řadě větších měst. Jedná se o neonacistickou skupinu, která je součástí širšího mezinárodního nacistického hnutí. Její členové se otevřeně hlásí k idejím Adolfa Hitlera, přičemž pouze jeho názory na nadřazenost Němců považují za zastaralé. Organizace spolupracuje s neonacistickou Národnědemokratickou stranou Německa (NPD) a financování získává z Německa. Odhaduje se, že organizace má minimálně 500 aktivních členů a stovky dalších pasivních příznivců.⁴¹

³⁹ VANDAS, J. Několik poznámek k pojetí a výzkumu mezilidských vztahů v pedagogickém výzkumu. *Česká a slovenská pedagogika* [online]. 2007, roč. 57, č. 1, s. 71–78. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/3867/5409>. [cit. 2025-22-02].

⁴⁰ Novinky. *Přehled pravicových radikálních hnutí v Česku*. Novinky.cz [online]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/specialy-dokumenty-prehled-pravicovych-radikalnich-hnuti-v-cesku-40176122>. [cit. 2025-22-02].

⁴¹ Novinky. *Přehled pravicových radikálních hnutí v Česku*. Novinky.cz [online]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/specialy-dokumenty-prehled-pravicovych-radikalnich-hnuti-v-cesku-40176122>. [cit. 2025-22-02].

3.6 Mladí národní demokraté

Členové skupiny, která plánovala organizování pochodu pražskou židovskou čtvrtí, pocházejí většinou z Národního odporu. Sdílejí ideologii o nadřazenosti bílé rasy. Jejich název je odvozen od německé organizace, která má vazby na NPD. Za tímto uskupením stojí například Patrik Vondrák, který měl údajně organizovat podobné pochody radikálů židovskou čtvrtí i v minulosti. Další významný člen, Erik Sedláček, měl na starosti shromáždění na podporu popírače holocaustu Ernesta Zündela.⁴²

3.7 Národní fronta, Velká Británie (National Front)

Národní fronta byla založena v roce 1967, jako výsledek sloučení tří krajně pravicových skupin – League of Empire Loyalists, British National Party a Racial Preservation Society. Následně se k němu připojilo jasněji neonacistické Hnutí Velké Británie, jehož vedení začalo Národní frontu ovládat. Strana využila otázky imigrace k rychlému zvýšení počtu členů během 70. let (z původních 1500 členů v roce 1967 na 17 500 v roce 1972).

Vzestup populistické a výslovně rasistické a xenofobní protiimigrační skupiny vedl v 70. letech k odpovídajícímu vzestupu antifašistických a antirasistických skupin, z nichž některé (například Anti-nacistická liga a Rock Against Racism) byly původně vytvořeny. trockistickými skupinami, jako je Socialistická dělnická strana.⁴³

3.8 Zlatý úsvit, Řecko (Golden Dawn)

Byla to krajně pravicová strana obviňovaná z rasově motivovaného násilí a xenofobních útoků. Trestní vyšetřování této strany začalo vraždou antifašistického hudebníka v roce 2013. Vedoucí Nikos Michaloliakos a šest kolegů byli odsouzeni za vedení zločinecké skupiny. Příznivec Giorgos Roupakias byl shledán vinným z vraždy protirasistického hudebníka a 15 dalších bylo usvědčeno ze spiknutí v tomto případě.⁴⁴

⁴²Novinky. *Přehled pravicových radikálních hnutí v Česku*. Novinky.cz [online]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/specialy-dokumenty-prehled-pravicovych-radikalnich-hnuti-v-cesku-40176122>. [cit. 2025-22-02].

⁴³ UNIVERSITY OF WARWICK. *Racism in the 1970s*. [online]. Dostupné z: <https://warwick.ac.uk/services/library/mrc/studying/docs/racism/1970s/>. [cit. 2025-21-03].

⁴⁴ BBC NEWS. *Hungary to hold referendum on controversial anti-LGBTQ+ law*. BBC News [online]. 2020, 21. září. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-54433396>. [cit. 2025-21-03].

3.9 Slovenská pospolitost

Lidový program Slovenské pospolitosti – národní strany, připomíná ideová východiska Hlinkovy slovenské lidové strany a režimu válečné Slovenské republiky 1939 – 1945. Program má jednoznačně nedemokratický charakter, s očividnými xenofobními, totalitárními a paranoidními rysy. Není v souladu s Ústavou Slovenské republiky a příkře protiče Listině základních lidských práv a svobod. Je propletený citáty významných osobností slovenského dění, které jsou však účelově vytrženy z historického kontextu.⁴⁵

3.10 Pegida

Vlastenečtí Evropané proti islamizaci Západu (Pegida) je německá občanská iniciativa založená v říjnu roku 2014 v Drážďanech, která organizovala demonstrace proti islamizaci Německa.⁴⁶

⁴⁵ TERAZ.SK. *Sud zakázal Kotlebovu Slovenskú pospolitost'. Teraz.sk* [online]. 2019, 6. november. Dostupné z: <https://www.teraz.sk/slovensko/sud-zakazal-kotlebovu-slovensku-pospolit/186579-clanok.html>. [cit. 2025-21-03].

⁴⁶ NOVINKY.CZ. *PEGIDA - Vlastenečtí Evropané proti islamizaci Západu. Novinky.cz*, 2025 [online]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/tag/pegida-vlastenecti-evropane-proti-islamizaci-zapadu-1897>. [Cit. 2025-03-22].

4 Sociální a společenský vliv na mladistvého

Mladiství může být v mnoha názorech ovlivněn převážně prostředím, ve kterém vyrůstá, a nebo lidmi kterými se obklopuje. Pokud dítě vyrůstá v xenofobním či rasistickém prostředí, je velká pravděpodobnost, že bude sdílet stejné názory jako jeho rodinní příslušníci. Děti jsou často přirovnávány k houbě nasávající informace ve velkém měřítku a nakládají s nimi stejně, jako jim byly sděleny.

Jak už bylo zmíněno výše, rodinné prostředí je první místo, kdy si dítě osvojuje své hodnoty a postoje. Dítě automaticky vnímá názory rodičů jako normální. V některých případech může být dítě vedeno k těmto postojům například pomocí silné disciplíny, izolace od jiných názorů a negativního vymezování se vůči menšinám.

Dalším případem je vliv jeho okruhu přátel, vrstevníků a skupiny, ve které se nachází. Mladiství dost často touží po přijetí do určité skupiny. Pokud tyto myšlenky, xenofobní a rasistické, mají osvojené z domova, dost často se mohou připojit k extremistickým skupinám, kde dostanou pocit, že někam patří.

Vliv médií a internetu je dalším silným činitelem ve výchově mladistvých. Dnes na sociálních sítích děti tráví 90 % času, mohou tak být vystaveni nějaké nenávistné propagandě online. Různé extremistické skupiny mohou sociální sítě využívat v prospěch šíření svých xenofobních myšlenek.

Algoritmus v tomto případě hraje důležitou roli. Pokud se mladiství začne zajímat o danou tematiku a bude se na to konto chtít více vzdělávat, bude zákonitě dostávat více obsahu s danou tematikou, což napomáhá k posílení jejich postoje. Proto je v dnešní moderní době důležité, aby aplikace regulovaly takový obsah, nenabízeli ho jako výchozí a aby nebyl tak snadno na dosah.⁴⁷

⁴⁷ TOLLAROVÁ, B., HRADEČNÁ, M., ŠPIKAROVÁ, A. A KOL. *Jsme lidé jedné země, Program prevence xenofobie a rasismu*. Praha: Portál, 2013. 29 s. ISBN 978-80-262-0376-6.

5 Druhy prevence

5.1 Pojem prevence

Prevence představuje jeden ze způsobů, jak kontrolovat kriminalitu. Zahrnuje různé aktivity, které nejsou trestního charakteru. Jejím cílem je odstranit, oslabit nebo neutralizovat faktory podporující kriminalitu, v tomto případě xenofobní chování, a tím zastavit její růst nebo alespoň snížit její výskyt. Zaměřuje se na faktory, které kriminalitu vytvářejí, příležitosti pro její páčání, podněty vedoucí k trestné činnosti, potenciální pachatele a oběti.

Tradičním účelem trestu je považováno všeobecné odstrašení, zlepšení chování pachatele, individuální odstrašení a zajištění bezpečnosti. Prevence v tomto kontextu je omezena na prevenci dalších trestných činů, které by mohly následovat po spáchání prvního trestného činu.⁴⁸

Prevence kriminality je občas definována jako snaha eliminovat trestnou činnost ještě před jejím vznikem nebo pokračováním. Tato prevence zahrnuje všechny aktivity zaměřené na předcházení trestné činnosti a snižování jejího výskytu prostřednictvím zamezení páčání trestných činů nebo neutralizace jejich příčin a podmínek. Patří sem opatření zaměřená na zmenšení rozsahu a závažnosti kriminality, a to jak omezením kriminogenních faktorů, tak i působením na potenciální pachatele a oběti.⁴⁹

Trestní právo určuje podmínky, za kterých dochází k trestní odpovědnosti, a stanovuje sankce, které mohou být pachatelům uloženy, včetně trestů a ochranných opatření. Trestní právo procesní upravuje postup orgánů činných v trestním řízení při zjišťování trestné činnosti, rozhodování o ni a při výkonu rozhodnutí. Trestní právo plní svou společenskou funkci tím, že upravuje trestněprávní vztahy. Kriminalistika se naopak zaměřuje na vytváření metod, nástrojů, technik a postupů, které slouží k odhalování, vyšetřování a prevenci trestných činů.⁵⁰

Preventivní opatření lze rozdělit podle jejich obsahového zaměření a také podle okruhu adresátů, na které jsou zaměřena.

⁴⁸ KAISER, G. *Kriminologie*. Praha: C.H. Beck, 1994. 91 s. ISBN 80-7179-002-8.

⁴⁹ ZAPLETAL, J. A KOL. *Prevence kriminality, 2. přepracované vydání*. PAČR, 2005. 8 s. ISBN 80-7251-200-5.

⁵⁰ VANTUCH, P. *Základy kriminologie*. Brno: Univerzita J.E. Purkyně, 1981. 20 s. Dostupné také z <<http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:7e8986d0-c893-11e8-bc37-005056827e51>>

Dle obsahového zaměření:

Sociální

Tato preventivní opatření jsou zaměřena na pachatele, jejich reintegraci do společnosti a na změnu sociálních příčin kriminality. Sociální prevence se zaměřuje také na sociální a kriminogenní jevy, jako jsou prostituce, alkoholismus, xenofobie a další.⁵¹

Situační

Tato prevence se zaměřuje přímo na trestný čin, přičemž zločin je vnímán jako důsledek motivace a příležitostí. Také se soustředí na eliminaci kriminogenních situací, omezení příležitostí k páčání trestného činu a zvyšování pravděpodobnosti dopadení pachatele. Jedná se o opatření technického a organizačního charakteru, jako jsou zámky, ploty, kamery, signalizace a podobně. Tato opatření mohou být obzvlášť účinná při prevenci pouliční kriminality nebo majetkové kriminality.⁵²

Viktimologická

Tato prevence je zaměřena na osoby s vysokým rizikem stát se obětí trestného činu, jako jsou děti, ženy, dívky a senioři. Také zahrnuje osvětovou a poradenskou činnost zaměřenou na to, jak chránit svůj majetek, jak reagovat před a během útoku, a jak se vhodně oblékat v různých situacích.⁵³

Dle okruhu adresátů:

Primární

Tato prevence je zaměřena na celé obyvatelstvo, bez ohledu na míru jeho vystavení kriminalitě, a působí v sociálně-kulturní primární oblasti.

⁵¹ NOVOTNÝ, Oto a ZAPLETAL, Josef. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. 159 s. ISBN 80-86432-08-4.

⁵² NOVOTNÝ, Oto a ZAPLETAL, Josef. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. 167 s. ISBN 80-86432-08-4.

⁵³ NOVOTNÝ, Oto a ZAPLETAL, Josef. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. 175 s. ISBN 80-86432-08-4.

Sekundární

Tato prevence se zaměřuje na potenciální pachatele, možné oběti a specifické kriminogenní situace.

Terciální

Tato prevence cílí na recidivisty i na oběti, které se opakovaně stávají terčem trestné činnosti.⁵⁴

Existuje i jiné dělení prevence a to individuální a generální prevence. První vychází z myšlenky, že nepříjemné prožitky, které si pachatel s trestem spojí, ho od kriminálního jednání pro příště odradí. Generální prevence pak účinnost trestů rozšiřuje na celou společnost. Spoléhá na naději, že samotná existence trestů, a zejména pak jejich dostatečná přísnost, budou varováním pro každého, kdo by o spáchání trestného činu uvažoval.⁵⁵

5.2 Program prevence xenofobie a rasismu

V knize Jsme lidé jedné země, se můžeme dočíst o následujícím programu, který nám sděluje, jak nejlépe přistupovat ke studentům a osvětlit jim tematiku xenofobie a rasismu. Kniha jinak řečeno příručka, se snaží přispívat k diskusi o těchto dvou tématech, snaží se ozřejmit, co na rasismu a xenofobii a jejich projevech považují autorky za nežádoucí, ba nebezpečné, a před čím chtějí studenty, jakožto stále nezralé a stále se vyvíjející osobnosti ochránit, nebo je alespoň na toto téma dostatečně vzdělat.

Cílem tohoto programu je posílit pozitivní postoje žáků k multikulturní společnosti, vytvořit prostor pro reflexi předsudků a obav souvisejících s migrací či odlišnostmi ve společnosti a přispět k potlačení projevů xenofobie a rasismu.⁵⁶

⁵⁴ NOVOTNÝ, Oto a ZAPLETAL, Josef. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. 175 s. ISBN 80-86432-08-4.

⁵⁵ TOMÁŠEK, J. *Úvod do kriminologie, Jak studovat zločin*. Praha: Garda Publishing, 2010. 171 s. ISBN 978-80-247-2982-4.

⁵⁶ TOLLAROVÁ, B., HRADEČNÁ, M., ŠPIKAROVÁ, A. A KOL. *Jsme lidé jedné země, Program prevence xenofobie a rasismu*. Praha: Portál, 2013. 10 s. ISBN 978-80-262-0376-6.

Mezi vedlejší cíle programu patří:

- Cílem je vytvořit prostor pro setkávání žáků s migranty, kde budou mít příležitost sdílet osobní zkušenosti z života v zemích původu a z adaptace na odlišné kulturní podmínky v České republice.
- Cílem je provést kritickou analýzu získaných informací a tím zvýšit informovanost žáků o sociálně-právním postavení migrantů.

Tato kniha poukazuje na fakt, že xenofobie a rasismus nejsou dostatečně rozebíraná témata jak na základních školách, tak středních školách. Žáci nejsou dostatečně informováni o této tematice a pak vznikají konflikty mezi určitými menšinami a zbytkem studentů.

Program obsahuje 5 modulů:

1. Úvodní dvouhodinová interaktivní přednáška se zaměřuje především na lidská práva a témata spojená s migrací.
2. Média kolem nás a svět podle novinových titulků, kde se žáci seznámí s analýzou médií.
3. Modul země původu, který žákům poskytuje možnost seznámit se s konkrétní vybranou zemí původu migrantů do České republiky, a zahrnuje především aktivní setkání studenta s migrantem z jiné země.
4. Modul Můj svět tady a tam porovnává život v České republice a v zemi dle výběru studenta, zaměřuje se na rozdíly a podobnosti v každodenním životě.
5. Modul "Multikulturní den" slouží jako prezentace výsledků projektu pro celou školu⁵⁷

⁵⁷ TOLLAROVÁ, B., HRADEČNÁ, M., ŠPIKAROVÁ, A. A KOL. *Jsme lidé jedné země, Program prevence xenofobie a rasismu*. Praha: Portál, 2013. 10 s. ISBN 978-80-262-0376-6.

6 Legislativa xenofobie

6.1 Trestné činy z nenávisti

V trestním zákoníku 40/2009 Sb. jsou uvedeny trestné činy z nenávisti, které se týkají trestných činů, jenž byly spáchány na základě nenávisti pachatele vůči některé skutečné nebo domnělé vlastnosti oběti, jako jsou:

- Příslušnost k určité rase,
- Příslušnost k etnické skupině,
- Národnost,
- Politické přesvědčení,
- Vyznání.⁵⁸

Vražda - § 140 odst. 3 písm. g)

Pachatel bude potrestán odnětím svobody na patnáct až dvacet let, pokud spáchá čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 na jiném z důvodu jeho skutečné nebo domnělé rasy, příslušnosti k etnické skupině, národnosti, politického přesvědčení, vyznání, nebo proto, že je skutečně či domněle bez vyznání.⁵⁹

Těžké ublížení na zdraví - § 145 odst. 2 písm. f)

Pachatel bude potrestán odnětím svobody na pět až dvanáct let, pokud spáchá čin uvedený v odstavci 1 na jiném z důvodu jeho skutečné nebo domnělé rasy, příslušnosti k etnické skupině, národnosti, politického přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně či domněle bez vyznání.⁶⁰

Mučení a jiné nelidské zacházení - § 149 odst. 2 písm. c)

Pachatel bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let, pokud spáchá takový čin na jiném z důvodu jeho skutečné nebo domnělé rasy, příslušnosti k etnické

⁵⁸POLICIE ČR. Trestné činy z nenávisti [online]. 2025 [cit. 2025-03-23]. Dostupné z <https://policie.gov.cz/clanek/trestne-ciny-z-nenavisti.aspx>

⁵⁹ČESKO. Trestní zákoník, č. 40/2009 Sb. In: Sbírka zákonů, Česká republika. 2009, částka 40, s. [online]. Dostupné z: WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cz/2009-40>. [cit. 2025-03-23].

⁶⁰ČESKO. Trestní zákoník, č. 40/2009 Sb. In: Sbírka zákonů, Česká republika. 2009, částka 40, s. [online]. Dostupné z: WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#f3919282>. [cit. 2025-03-23].

skupině, národnosti, politického přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně či domněle bez vyznání.⁶¹

Zbavení osobní svobody - § 170 odst. 2 písm. b)

Pachatel bude potrestán odnětím svobody na pět až dvanáct let, pokud spáchá takový čin na jiném z důvodu jeho skutečné nebo domnělé rasy, příslušnosti k etnické skupině, národnosti, politického přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně či domněle bez vyznání⁶²

6.2 Ostatní zákony

V listině základních práv a svobod zákon č. 2/1993 Sb. – Obecná ustanovení, čl. 3

Všechna základní práva a svobody jsou garantována každému jednotlivci bez ohledu na pohlaví, rasu, barvu pleti, jazyk, náboženství, víru, politické názory nebo jiné přesvědčení, národnostní nebo sociální původ, příslušnost k menšinám, majetkové poměry, pohlaví či jakýkoliv jiný společenský status.⁶³

Antidiskriminační zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon) - § 1 a § 2 odst. 3.

Tento právní předpis implementuje relevantní normy Evropské unie a na základě přímo aplikovatelného evropského práva, stejně jako na základě Listiny základních práv a svobod a mezinárodních dohod, které jsou součástí právního rámce, podrobněji specifikuje právo na rovné zacházení a zákaz diskriminace v různých oblastech.⁶⁴

Přímá diskriminace je definována jako takové jednání, včetně jeho opomenutí, kdy je s jednou osobou zacházeno hůře než s jinou osobou ve srovnatelné situaci, a to na základě rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku,

⁶¹ ČESKO. Trestní zákoník, č. 40/2009 Sb. In: Sbírka zákonů, Česká republika. 2009, částka 40, s. [online]. Dostupné z: WWW: [https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40?text=%C2%A7%20149%20odst.%202%20p%C3%ADsm.%20c\)%20TZ#f3919333](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40?text=%C2%A7%20149%20odst.%202%20p%C3%ADsm.%20c)%20TZ#f3919333). [cit. 2025-03-23].

⁶² ČESKO. Trestní zákoník, č. 40/2009 Sb. In: Sbírka zákonů, Česká republika. 2009, částka 40, s. [online]. Dostupné z: WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#f3919576>. [cit. 2025-03-23].

⁶³ ČESKO. Ústava České republiky, č. 1/1993 Sb. In: Sbírka zákonů, Česká republika. 1993, částka 2, s. [online]. Dostupné z: WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>. [cit. 2025-03-23].

⁶⁴ ČESKO. § 1 odst. 1 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon) - znění od 1. 1. 2018. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 23. 3. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198#p1-1>

zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry nebo světového názoru. To se vztahuje i na právní vztahy, v nichž je aplikován přímo použitelný právní předpis Evropské unie, například v oblasti volného pohybu pracovníků, a rovněž z důvodu státní příslušnosti.⁶⁵

95/1974 Sb. o Mezinárodní úmluvě o odstranění všech forem rasové diskriminace:

Smluvní státy vyjadřují odmítnutí rasové diskriminace a zavazují se přijmout okamžité a efektivní opatření, které budou směřovat k eliminaci rasové diskriminace ve všech jejích podobách, a zároveň k podpoře vzájemného porozumění mezi různými rasami.⁶⁶

⁶⁵ ČESKO. § 2 odst. 3 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon) - znění od 1. 1. 2018. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 23. 3. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198#p2-3>

⁶⁶ ČESKO. Úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, 1972 [online]. In: Vláda České republiky. Dostupné z: WWW: <https://vlada.gov.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rp/dokumenty/umluva-o-odstraneni-vsech-forem-rasove-diskriminace-19721/#>. [cit. 2025-03-23].

7 Dotazníkové šetření

7.1 Charakteristika a metoda výzkumu

Praktická část bakalářské práce je založená na výzkumu prováděným metodou kvantitativního dotazníkového šetření. Cílem dotazníku bylo prozkoumat výskyt xenofobních projevů mezi studenty střední školy.

Pro dotazníkové šetření 1. až 4. ročník Střední školy informatiky a právních studií. Tato škola byla vybrána z důvodu odborných předmětů zaměřených do odvětví práva, kriminologie a kriminalistiky. Celkem dotazník vyplnilo 100 studentů.

7.1.1 Struktura výzkumu

K získání potřebných dat byla zvolena metoda elektronického dotazování pomocí platformy Google formuláře, jenž zahrnovala 13 uzavřených otázek a 3 otevřené otázky. Dotazník neměl stanovené časové omezení a byl zcela anonymní. Otázky byly pokládány tak, aby autorce sdělily co nejvíce potřebných informací k danému tématu.

Dotazník obsahoval 16 otázek rozdělených do několika částí. V úvodu byly dotazovaným studentům položeny otázky týkající se pohlaví a ročníku, který navštěvují. Poté následovaly otázky, které se zaměřovaly na znalosti ohledně pojmu xenofobie a její problematice. Třetí část se týkala zkušeností a zážitky s xenofobií dotazovaných studentů. Čtvrtá část navazovala otázkami na prevenci proti xenofobii.

7.2 Charakteristika vybraného zařízení

Střední škola informatiky a právních studií, z.ú. založena v roce 1993 v Českých Budějovicích. Škola je zařazena do sítě MŠMT ČR od roku 1997. Hlavním účelem je pedagogická činnost v oblasti vzdělávání dětí, mládeže a dospělých. Škola se nachází v centru Českých Budějovic na adrese Rudolfovska tř. 31/18, 370 01.

Škola nabízí jeden studijní čtyřletý maturitní obor s názvem bezpečnostní činnost. Dříve nabízela i program informační technologie, ale jeho činnost byla již před lety ukončena.

Momentálně jsou na škole 4 ročníky, přičemž první až třetí ročník obsahuje pouze jednu třídu studentů a poslední, maturitní ročník má stále oba obory, jak informační technologie, tak bezpečnostní činnost.

7.3 Stanovení hypotéz

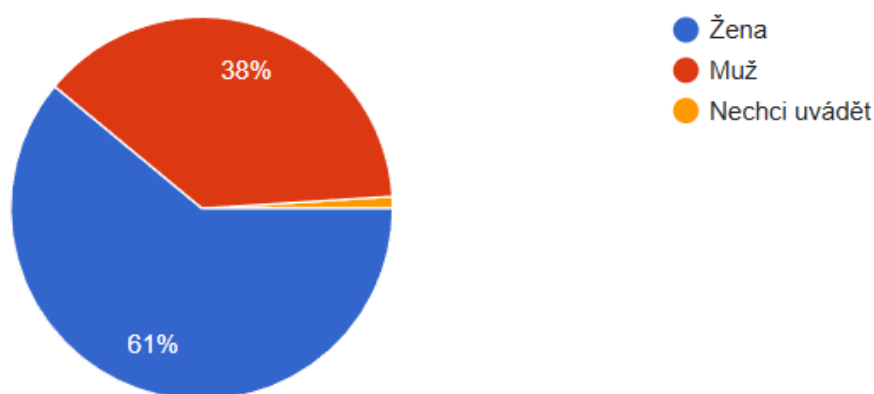
Cílem dotazníkového šetření bylo potvrdit či vyvrátit následující hypotézy:

H1: Předpokládám, že polovina respondentů považuje xenofobii na své škole za problém.

H2: Předpokládám, že polovina respondentů se s xenofobií na své škole nikdy nesetkala.

7.4 Výsledky dotazníkového šetření

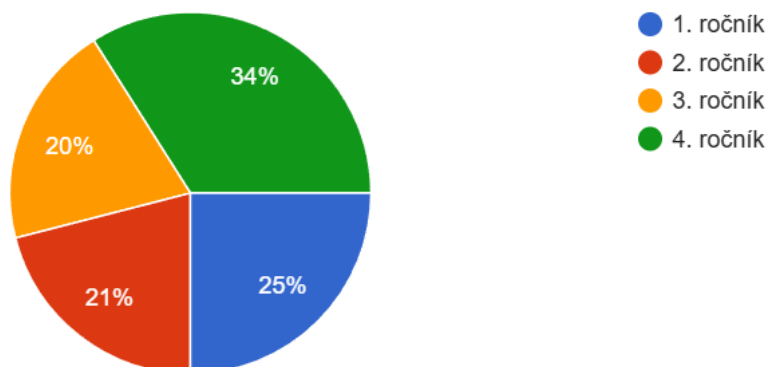
Graf č. 1 Jaké je Vaše pohlaví⁶⁷

Z grafu lze vyčíst, že z celkového počtu 100 respondentů je 38 % (38) mužů, 61 % (61) žen a 1 % (1) nechtěl uvést.

⁶⁷ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 2 Do jakého ročníku chodíte⁶⁸

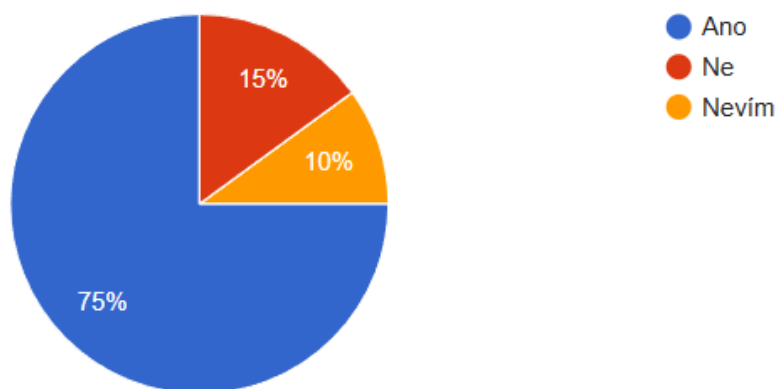

Z grafu vyplývá, že z celkového počtu 100 respondentů bylo 25 % (25) z 1. ročníku, 21 % (21) z 2. ročníku, 20 % (20) ze 3. ročníku a 34 % (34) bylo ze 4. ročníku.

Otázka č. 4 Jak byste definoval/a xenofobii

Tato otázka byla otevřená a odpovědi měly mnoho rozličných variant, že nebylo možné je zaznamenat do grafu. Z textu vyplývá, že z celkových 100 odpovědí byly tyto 4 nejčastější: strach vůči jiné rase 54 % (54), strach z něčeho neznámého/cizího (37 %) 37, nenávisť vůči jiné skupině, např. LGBTQ 5 % (5). 4 % (4) respondentů nedokázala definovat xenofobii.

Graf č. 4 Myslíte si, že je xenofobie v současné společnosti problém⁶⁹

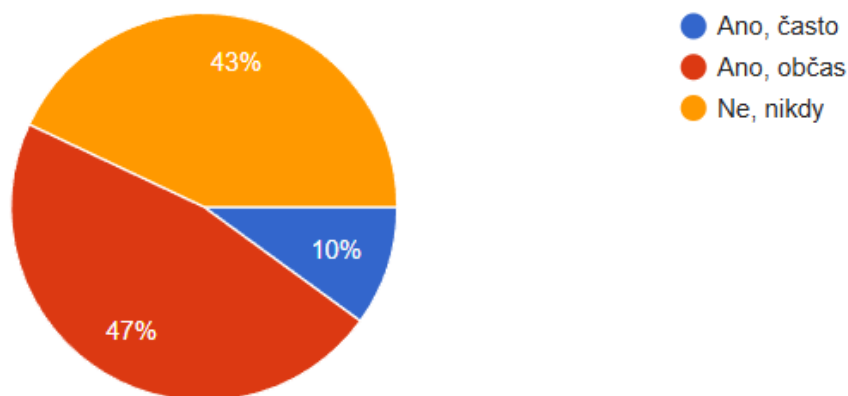

⁶⁸ Vlastní výzkum 2025

⁶⁹ Vlastní výzkum 2025

Z celkového počtu 100 odpovědí bylo 75 % (75) považují xenofobii v současné době za problém, 15 % (15) respondentů nepovažuje xenofobii v současné době za problém a 10 % (10) neví.

Graf č. 5 Setkal/a jste se s projevy xenofobie na své škole⁷⁰

Z celkového počtu 100 odpovědí se 47 % (47) respondentů občas setkalo s projevy xenofobie, 43 % (43) respondentů nikdy nepřišlo do kontaktu s xenofobií a 10 % (10) respondentů se často setkalo s xenofobií.

Graf č. 6 Jaké formy xenofobie jste na škole zaznamenal/a⁷¹

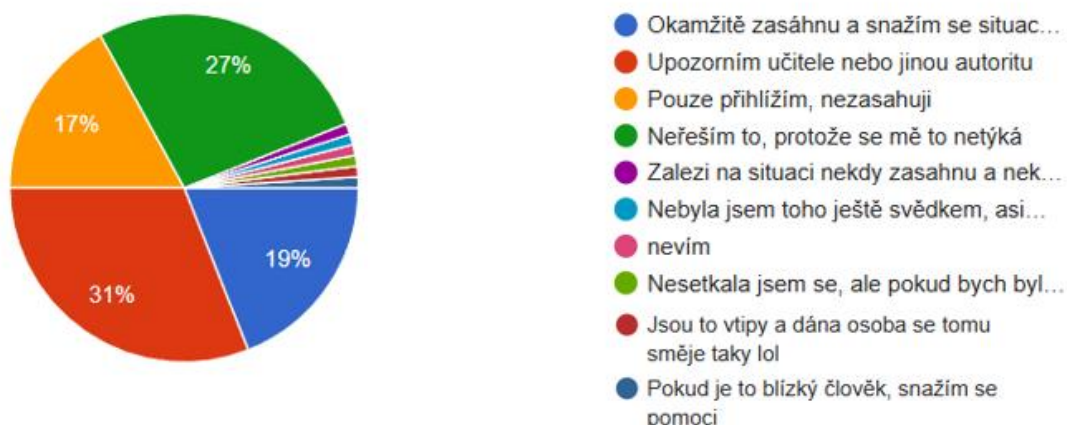

Z celkového počtu 100 respondentů se 42 % (42) s xenofobií nesetkalo, 36 % (36) se setkalo se slovními útoky, 12 % (12) respondentů uvedlo, že se setkali se sociálním vyloučením, 6 % (6) se setkalo s nenávistnými příspěvky na sociálních sítích, 3 % (3) uvedli, že se setkali s šikanou a fyzickými útoky a 1 % (1) uvedl, že se s tím nesetkal osobně.

⁷⁰ Vlastní výzkum 2025

⁷¹ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 7 Jak reagujete, pokud jste svědkem xenofobního chování⁷²

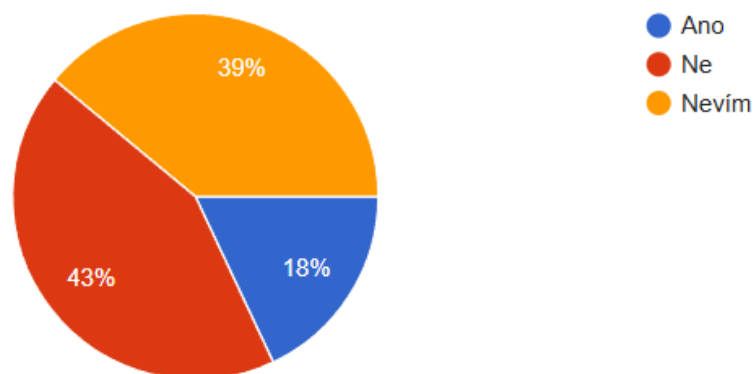
Z celkového počtu 100 respondentů jich 31 % (31) odpovědělo, že upozorní učitele nebo jinou autoritu, 27 % (27) to neřeší, protože se jich to netýká, 19 % (19) okamžitě zasahuje a snaží se situaci řešit, 17 % (17) odpovědělo, že pouze přihlíží a nezasahuje, 1 % (1) odpověděl, že záleží na situaci, někdy zasáhne a někdy dá vědět starší osobě, 1 % (1) odpověděl, že toho nebyl svědkem, ale reagoval by dle toho, jaký vztah by k osobě měl, 1 % (1) odpověděl, že neví, 1 % (1) odpověděl, že se se situací nesetkal, ale pokud by byl svědkem, tak by přivolal na pomoc nějakou autoritu (učitele), 1 % (1) odpověděl, že jsou to vtipy a daná osoba se tomu směje též a poslední 1 % (1) odpověděl, že pokud je to blízký člověk, snaží se mu pomoci.

Otázka č. 9 Byl/a jste někdy obětí či pozorovatelem xenofobních projevů, pokud ano, popište tento zážitek

Tato otázka byla otevřená odpovědi měli hodně odlišných variant, že je nebylo možné zaznamenat do grafu. Z celkového počtu 100 respondentů odpovědělo 68 % (68), že se nikdy s xenofobními projevy nesetkalo, 10 % respondentů odpovědělo, že měli vlastní zkušenost a uvedli, že nebyla příjemná a 23 % (23) respondentů uvedlo, že byli svědky xenofobního chování.

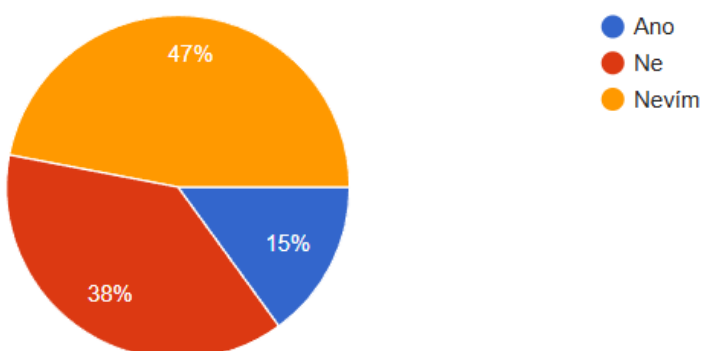
⁷² Vlastní výzkum 2025

Graf č. 8 Myslíte si, že většina studentů na Vaší škole považuje xenofobii za problém⁷³

Ze 100 respondentů odpovědělo 43 % (43), že studenti střední školy nepovažují xenofobii za problém, 39 % (39) respondentů odpovědělo, že neví, kolik studentů považuje xenofobii za problém a 18 % (18) zvolilo, že většina studentů xenofobii za problém považuje.

Graf č. 9 Myslíte si, že škola dostatečně řeší problematiku xenofobie⁷⁴

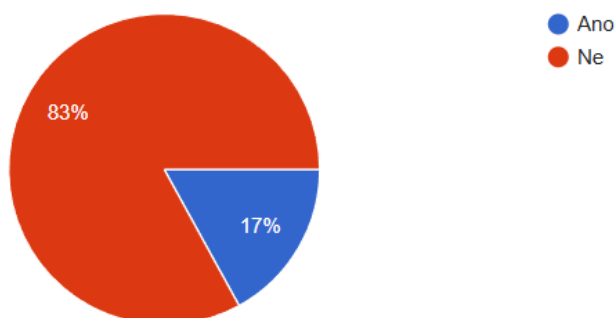

Ze 100 respondentů na tuto otázku odpovědělo 47 % (47), že neví, zda škola dostatečně řeší problematiku xenofobie, 38 % (38) odpovědělo, že si myslí, že škola dostatečně neřeší problematiku xenofobie a 15 % (15) odpovědělo, že si myslí, že škola dostatečně řeší problematiku xenofobie.

⁷³ Vlastní výzkum 2025

⁷⁴ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 10 Účastnil/a jste se někdy na škole přednášky nebo projektu týkajícího se xenofobie⁷⁵

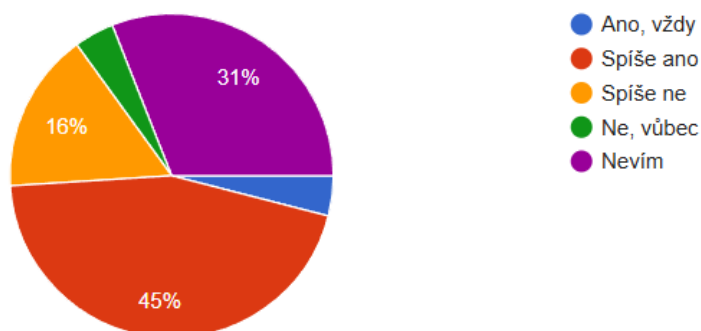
Ze 100 respondentů odpovědělo na tuto otázku 83 % (83), že nikdy neabsolvovali přednášku nebo projekt týkající se xenofobie a 17 % (17) označili, že se zúčastnili nějaké přednášky či projektu týkající se xenofobie.

Otázka č. 12 Jakým způsobem by podle Vás škola měla působit proti xenofobii

Tato otázka byla otevřená a z důvodu různorodosti odpovědí nešla zasadit do grafu. Ze 100 respondentů jich 54 % (54) navrhovalo přednášky a workshopy, 25 % (25) navrhovalo, aby se zakomponoval tento problém do výuky ve škole, 15 % (15) nevědělo, jaký způsob navrhnout a 6 % (6) navrhovalo, aby se o dané tématice více mluvilo.

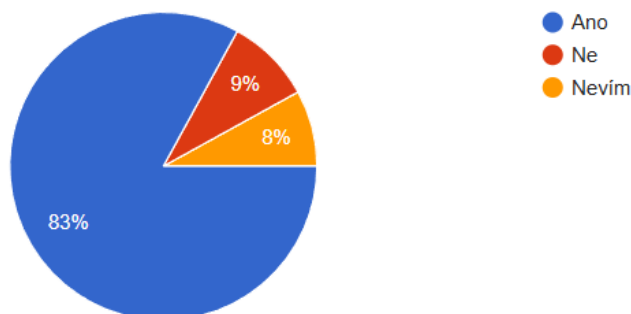
⁷⁵ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 11 Máte pocit, že učitelé na Vaší škole umí správně reagovat na xenofobní projevy mezi studenty⁷⁶

Ze 100 respondentů na tuto otázku odpovědělo 45 % (45), že jsou toho názoru, že učitelé na střední škole umí správně reagovat na xenofobní projevy, 31 % (31) odpovědělo, že neví, zda učitelé na střední škole umí správně reagovat na xenofobní projevy, 16 % (16) má za to, že učitelé spíše neumí správně reagovat, 4 % (4) jsou toho názoru, že učitelé vůbec neumí správně reagovat na xenofobní projevy a 4 % (4) jsou toho názoru, že ano, učitelé vždy umí správně reagovat.

Graf č. 12 Domníváte se, že vzdělávání o lidských právech a toleranci by mělo být součástí výuky⁷⁷

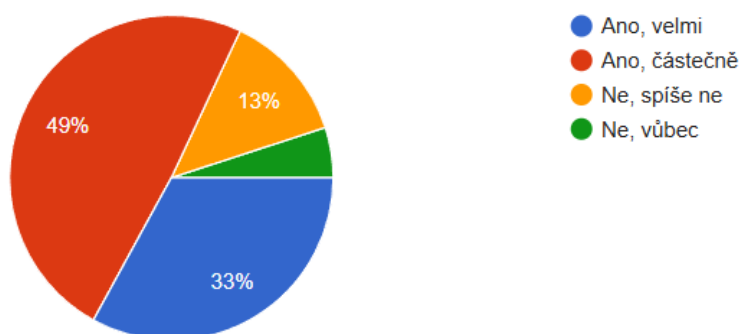

Ze 100 respondentů se 83 % (83) domnívá, že by vzdělávání o lidských právech a toleranci mělo být součástí výuky, 9 % (9) odpovědělo, že by to nemělo být součástí výuky a 8 % (8) zvolilo odpověď neví.

⁷⁶ Vlastní výzkum 2025

⁷⁷ Vlastní výzkum 2025

Graf č. 13 Myslíte si, že média (televize, internet, sociální sítě) přispívají k šíření xenofobních postojů⁷⁸

Ze 100 respondentů odpovědělo 49 % (49) že ano, částečně média přispívají k šíření xenofobních postojů, 33 % (33) zvolilo, že ano, média velmi přispívají k šíření xenofobních postojů, 13 % (13) zvolilo odpověď spíše ne a 5 % (5) zvolilo, že ne, média vůbec nepřispívají k šíření xenofobních projevů.

7.5 Zhodnocení

Celý kvantitativní výzkum včetně tvorby dotazníku a sběru odpovědí probíhal v rozmezí od 7. 3. 2025 do 15. 3. 2025. Celkem bylo shromážděno 100 odpovědí.

Dotazníkové šetření bylo realizováno s cílem zmapovat výskyt xenofobních projevů mezi studenty střední školy a zjistit povědomí o projevech xenofobie. Výzkumu se zúčastnilo 100 studentů ve věku od 15 – 19 let. Sběr dat probíhal anonymně.

Ze získaných dat autorka zjistila, že většina respondentů má přehled o tomto fenoménu. Výsledky ukazují, že část respondentů se s projevy xenofobie setkala. Co se týče prevence byly studenty navrženy různé preventivní opatření jako jsou přednášky, workshopy a zařazení tohoto tématu do výuky.

Data získaná v rámci dotazníkového výzkumu mohou poskytnout podklad pro zlepšení prevence.

⁷⁸ Vlastní výzkum 2025

7.6 Vyhodnocení hypotéz

H1: Předpokládám, že polovina respondentů považuje xenofobii na své škole za problém.

První hypotéza této bakalářské práce byla **vyvrácena**, díky výsledkům z grafu č. 8 protože 43 % (43) odpovědělo, že xenofobie není považována za problém. Pouze 18 % (18) studentů považuje xenofobii na své škole jako problém a 39 % (39) zvolilo odpověď nevím. Z toho lze pochopit, že většina studentů nevnímá xenofobii na své škole jako problém, či to pro ně není téma k zamyšlení.

H2: Předpokládám, že polovina respondentů se s xenofobií na své škole nikdy nesetkala.

Druhá hypotéza této bakalářské práce byla **vyvrácena**, díky výsledkům z grafu č. 5. 47 % studentů se s xenofobií na škole občas setkala, 43 % pak odpovědělo, že se s xenofobií nikdy nesetkala a 10 % se s xenofobií setkávalo často. Z těchto dat lze tedy říci, že většina studentů má nějaké zkušenosti s xenofobií a xenofobním chováním.

7.7 Možná opatření pro zlepšení prevence

Výsledky dotazníkového šetření poukázaly na oblasti, kde je možné prevenci proti xenofobnímu chování vylepšit. Nejčastějším návrhem respondentů bylo zavedení přednášek, které se zabývají xenofobií a mají vzdělávací účel. Pokud by se přednášky zařadily do vzdělávacího programu, mohlo by to zvýšit povědomí o této problematice, případně zabránit nějakému špatnému jednání a nebo by mohlo dojít k pochopení, které je v tomto případě primární.

Dalším z návrhů bylo zakomponování tohoto fenoménu do výuky. Např. pokud by se xenofobie více rozebírala v předmětu Základy společenských věd, studenti by získali větší nadhled a dokázali by lépe celému problému porozumět.

Posledním návrhem byla větší komunikace na toto téma. Studenti to posuzují tak, že se o této problematice dostatečně nemluví a oni nejsou dostatečně informováni. Pokud by se zvýšila komunikace, mohlo by se tak zamezit nepříjemným konfrontacím, šikaně a odsuzování.

Pokud by se tyto návrhy daly zařadit do metodiky práce se studenty, mohlo by dojít k výrazné změně v chování a v postoji studentů ke xenofobii.

Závěr

Bakalářská práce se věnovala problematice xenofobie na středních školách a možnostem její prevence. Z provedeného prozkoumání teoretických zdrojů i výsledků dotazníkového šetření vyplynulo, že xenofobie není mezi studenty ojedinělým jevem, ale zároveň se nejedná o závažný problém. Bylo zjištěno, že většina studentů si je vědoma existence xenofobních projevů, avšak často si neuvědomuje jejich možné dopady.

Hlavním zjištěním této bakalářské práce bylo, že xenofobie mezi studenty střední školy pramení především z neznalosti stereotypů, které často bývají podporovány médii nebo rodinným prostředím.

V bakalářské práci byly stanoveny dvě hypotézy. První byla založena na předpokladu, že studenti považují xenofobii na své škole za problém. Tato hypotéza byla vyvrácena na základě odpovědí více jak polovina žáků nepovažuje xenofobii za problém. Druhá hypotéza byla založena na předpokladu, že polovina respondentů se s xenofobií nikdy nesetkala. Ta byla vyvrácena, z důvodu většího množství studentů, kteří uvedli, že se již s xenofobií někdy setkali.

Výsledky výzkumu naznačují, že by prevence xenofobie měla být součástí výchovně-vzdělávacího procesu. Školy by měly více zapojovat studenty do projektů, které by se týkaly nauky o jiných kulturách, zařadit více přednášek o tomto tématu do programu školního roku a v neposlední řadě by měly být zavedeny pravidelné diskuze o rasové a kulturní rozmanitosti. Tyto návrhy mohou sloužit jako podklad pro zlepšení prevence na středních školách.

Závěrem by autorka chtěla zdůraznit, že prevence xenofobie je dlouhodobý proces, který vyžaduje zapojení nejen pedagogů, ale i rodičů, médií a širší společnosti. Dále se autorka domnívá, že vzdělání a otevřená komunikace mohou přispět k omezení xenofobních postojů a podpoře vzájemného respektu mezi lidmi různých kultur a národností.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ALAN, J. *Xenofobie a rasismu, úvodní poznámka sociologa*. In: ŠÍŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, 1998. 203 s. ISBN 80-7178-285-8.
2. GEIST, B. *Sociologický slovník*. Victoria Publishing, 1992. 647 s. ISBN 80-85605-28-7.
3. CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. 184 s. ISBN 978-80-7367-098-6.
4. KAISER, G. *Kriminologie*. Praha: C.H. Beck, 1994. 268 s. ISBN 80-7179-002-8.
5. MACHALOVÁ, T. *Lidská práva proti rasismu*. Brno: Doplněk, 2001. 263 s. ISBN 80-7239-099-6.
6. NOVOTNÝ, Oto a ZAPLETAL, Josef. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. 419 s. ISBN 8086432084.
7. PICOULTOVÁ, J. *Velké maličkosti*. New York: Ballatine Books, 2016. 527 s. ISBN 978-80-249-3451-8.
8. SEMANCOVÁ, A. *Cože? Já, a rasista?* Multikulturní centrum Praha, 2002. 31 s. ISBN 80-238-8066-7.
9. ŠÍŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, 1998. 203 s. ISBN 80-7178-285-8.
10. TESAŘ, F. *Etnické konflikty: příčiny a možnosti řešení*. Praha: Portál, 2007. 251 s. ISBN 978-80-7367-097-9.
11. TOLLAROVÁ, B., HRADEČNÁ, M., ŠPIKAROVÁ, A. A KOL. *Jsme lidé jedné země, Program prevence xenofobie a rasismu*. Praha: Portál, 2013. 260 s. ISBN 978-80-262-0376-6.
12. TOMÁŠEK, J. *Úvod do kriminologie, Jak studovat zločin*. Praha: Garda Publishing, 2010. 216 s. ISBN 978-80-247-2982-4.
13. VANTUCH, P. *Základy krimilogie*. Brno: Univerzita J.E. Purkyně, 1981. 120 s. Dostupné také z: <<http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:7e8986d0-c893-11e8-bc37-005056827e51>>
14. WOLF, J. *Lidské rasy a rasismus v dějinách a v současnosti, Člověk a jeho svět II*. V Praze: Karolinum, 2000. s. 224. ISBN 80-246-0099-4.
15. ZAPLETAL, J. A KOL., *Prevence kriminality*, 2. přepracované vydání, PAČR, 2005. 108 s. ISBN 80-7251-200-5.

Elektronické zdroje

1. AKTUÁLNĚ. *Rusko zpřísňuje omezení homosexuálů, zakáže informace o LGBT*. [online]. [cit. 2025-17-02]. Dostupné z WWW: <<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/rusko-zprisnuje-omezeni-homosexuálu-zakaze-informace-o-lgbt/r~4bd3f47a6bda11edba5b0cc47ab5f122/>>
2. BBC NEWS. *Hungary to hold referendum on controversial anti-LGBTQ+ law*. BBC News [online]. [cit. 2025-21-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.bbc.com/news/world-europe-54433396>>
3. ČTK. *Maďarsko: zákazy týkající se homosexuality jsou v rozporu s hodnotami EU*. [online]. [cit. 2025-20-02]. Dostupné z WWW: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/maďarsko-homosexualita-zakaz-evropska-unie-nesouhlas_2107071059_voj_>
4. ČLOVĚK V TÍSNI. *Jiný kraj, jiný mrav*. [online]. [cit. 2024-18-12]. Dostupné z WWW: <<https://www.clovekvtsni.cz/media/publications/1136/file/jiny-kraj-jiny-mrav.pdf>>
5. NOVINKY.CZ. *Přehled pravicových radikálních hnutí v Česku*. Novinky.cz [online]. [cit. 2025-22-02]. Dostupné z WWW: <https://www.novinky.cz/clanek/specialy-dokumenty-prehled-pravicovych-radikalnich-hnuti-v-cesku-40176122_>
6. NOVINKY.CZ. *PEGIDA - Vlastenečtí Evropané proti islamizaci Západu*. Novinky.cz, 2025 [online]. [cit. 2025-03-22]. Dostupné z WWW: <https://www.novinky.cz/tag/pegida-vlastenecti-evropane-proti-islamizaci-zapadu-1897_>
7. PRAHA NÁRODNOSTNÍ. *Ukrajinská menšina*. [online]. [cit. 2025-15-02]. Dostupné z WWW: <https://prahanarodnostni.eu/narodnostni-mensiny/jednotlive-narodnostni-mensiny/ukrajinska-mensina_>
8. TERAZ.SK. *Sud zakázal Kotlebovu Slovenskú pospolitosť*. Teraz.sk [online]. 2019, 6. november. [cit. 2025-21-03]. Dostupné z WWW: <https://www.teraz.sk/slovensko/sud-zakazal-kotlebovu-slovensku-pospolit/186579-clanok.html_>
9. UNIVERSITY OF WARWICK. *Racism in the 1970s*. [online]. [cit. 2025-21-03]. Dostupné z WWW: <https://warwick.ac.uk/services/library/mrc/studying/docs/racism/1970s/_>
10. VANDAS, J. *Několik poznámek k pojetí a výzkumu mezilidských vztahů v pedagogickém výzkumu. Česká a slovenská pedagogika* [online]. 2007, roč. 57, č.

- 1, s. 71–78. [cit. 2025-22-02]. Dostupné z WWW: <<https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/3867/5409>.>
11. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Romská národnostní menšina*. [online]. [cit. 2025-13-02]. Dostupné z WWW: <<https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/romska-narodnostni-mensina-16149/>.>
12. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Ruská národnostní menšina*. [online]. [cit. 2024-12-22]. Dostupné z WWW: <<https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/ruska-narodnostni-mensina-16155/>.>
13. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Ukrajinská národnostní menšina*. [online]. [cit. 2025-13-02]. Dostupné z WWW: <<https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/ukrajinska-narodnostni-mensina-16159/>.>
14. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Vietnamská menšina*. [online]. [cit. 2025-10-02]. Dostupné z WWW: <<https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/vietnamska-mensina-108870/>.>

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Mezinárodní úmluva OSN o odstranění všech forem rasové diskriminace, č. 95/1974 Sb. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1974, částka 95, s. [online]. Dostupné z: WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1974-95>. [cit. 2024-18-12].
2. ČESKO. Fragment #f3918313 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 11. 2. 2025. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 23. 3. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#f3918313>
3. ČESKO. Fragment #f3987572 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon) - znění od 1. 1. 2018. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 23. 3. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198#f3987572>
4. ČESKO. Fragment #f1471509 usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky - znění od 1. 10. 2021. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2025 [cit. 23. 3. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2#f1471509>

5. ČESKO. Úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, 1972 [online]. In: Vláda České republiky. Dostupné z: WWW: <https://vlada.gov.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rlp/dokumenty/umluva-o-odstraneni-vsech-forem-rasove-diskriminace-19721/#>. [cit. 2025-03-23].

Seznam zkratek

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

NGO – Nevládní organizace

OSN – Organizace spojených národů

PČR – Policie České republiky

Seznam grafů

Graf č. 1 Jaké je Vaše pohlaví.....	40
Graf č. 2 Do jakého ročníku chodíte	41
Graf č. 3 Myslíte si, že je xenofobie v současné společnosti problém.....	41
Graf č. 4 Setkal/a jste se s projevy xenofobie na své škole.....	42
Graf č. 5 Jaké formy xenofobie jste na škole zaznamenal/a	42
Graf č. 6 Jak reagujete, pokud jste svědkem xenofobního chování	43
Graf č. 7 Myslíte si, že většina studentů považuje xenofobii za problém.....	44
Graf č. 8 Myslíte si, že škola dostatečně řeší problematiku xenofobie.....	44
Graf č. 9 Účastnil/a jste se někdy na škole přednášky nebo projektu týkajícího se xenofobie.....	45
Graf č. 10 Máte pocit, že učitelé na Vaší škole umí správně reagovat na xenofobní projevy mezi studenty	46
Graf č. 11 Domníváte se, že vzdělávání o lidských právech a toleranci by mělo být součástí výuky.....	46
Graf č. 12 Myslíte si, že média (televize, internet, sociální sítě) přispívají k šíření xenofobních postojů.....	47

Seznam příloh

- I. Dotazník

Přílohy

Příloha I: Dotazník

Dobrý den, jsem studentkou Vysoké školy evropských a regionálních studií a chtěla bych vás požádat o vyplnění mého dotazníku k bakalářské práci s názvem Prevence xenofobních projevů na středních školách. Budu moc ráda, když tomu věnujete pár minut svého času, děkuji.

1. Jaké je Vaše pohlaví?
 - Žena
 - Muž
 - Nechci uvádět

2. Do jakého ročníku chodíte?
 - 1. ročník
 - 2. ročník
 - 3. ročník
 - 4. ročník

3. Jak byste definoval/a xenofobi?

4. Myslíte si, že je xenofobie v současné společnosti problém?
 - Ano
 - Ne
 - Nevím

5. Setkal/a jste se s projevy xenofobie na své škole?
 - Ano, často
 - Ano, občas
 - Ne, nikdy

6. Jaké formy xenofobie jste na škole zaznamenal/a?
 - Slovní útoky (nadávky, urážky)
 - Šikana a fyzické útoky

- Sociální vyloučení (ignorování, odmítání komunikace)
- Nenávistné příspěvky na sociálních sítích
- S xenofobií jsem se na škole nesetkal/a
- Jiné:

7. Jak reagujete, pokud jste svědkem xenofobního chování?

- Okamžitě zasáhnu a snažím se situaci řešit
- Upozorním učitele nebo jinou autoritu
- Pouze přihlížím, nezasahuji
- Neřeším to, protože se mě to netýká
- Jiné:

8. Myslíte si, že většina studentů na Vaší škole považuje xenofobii za problém?

- Ano
- Ne
- Nevím

9. Byl/a jste někdy obětí či pozorovatelem xenofobních projevů, pokud ano, popište tento zážitek

10. Myslíte si, že škola dostatečně řeší problematiku xenofobie?

- Ano
- Ne
- Nevím

11. Účastnil/a jste se někdy na škole přednášky nebo projektu týkajícího se xenofobie?

- Ano
- Ne

12. Jakým způsobem by podle Vás škola měla působit proti xenofobii?

13. Máte pocit, že učitelé na Vaší škole umí správně reagovat na xenofobní projevy mezi studenty?

- Ano, vždy

- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne, vůbec
- Nevím

14. Domníváte se, že vzdělávání o lidských právech a toleranci by mělo být součástí výuky?

- Ano
- Ne
- Nevím

15. Myslíte si, že média (televize, internet, sociální sítě) přispívají k šíření xenofobních postojů?

- Ano, velmi
- Ano, částečně
- Ne, spíše ne
- Ne, vůbec

16. Jaká opatření by podle Vás nejvíce pomohla snížit xenofobní chování mezi studenty?

- Větší zapojení učitelů do řešení problémů
- Lepší vzdělávání o jiných kulturách
- Více diskuzí a workshopů na toto téma
- Přísnější tresty za xenofobní chování
- Jiný: